

חיבור

מיקום: הפרק הראשון בבחינה.

זמן מומלץ: 30 דקות.

מיומנות נבדקת: היכולת לגבש רעיון בכתב, לבסס אותו ולהביעו בצורה מאורגנת ובשפה עשירה ומורכבת.

הוראות: קראו בעיון את המטלה שבמסגרת וכתבו את החיבור על גיליון הכתיבה. אורך החיבור הנדרש - 25 שורות לפחות. אין לחרוג מן השורות בגיליון. אם אתם זקוקים לטייטה, השתמשו במקום המיועד לכך (הטייטה לא תיבדק). לא תוכלו לקבל גיליון כתיבה נוסף או להחליף את גיליון הכתיבה שבידכם. כתבו בסגנון ההולם כתיבה עיונית והקפידו על ארגון הכתוב ועל לשון תקינה ובהירה. כתבו את החיבור בעפרון בלבד. אתם רשאים להשתמש במחק. הקפידו על כתב יד ברור ומסודר.

בדיקת החיבור

החיבור מוערך בשני מימדים: תוכן לשון. בכל אחד מהמימדים ניתן ציון בין 1 ל-6, והציון הכולל על החיבור הוא הסכום של שני הציונים.

משקל החיבור בציון הוא 25% מתוך הציון של תחום החשיבה המילולית - 60 נקודות מתוך ציון הפסיכומטרי הכללי.

ממד התוכן

בשורה התחתונה, מימד התוכן בודק עד כמה החיבור השיג את מטרתו. המעריכים בודקים האם הטיעונים שלכם ברורים, הגיוניים וקשורים זה לזה. כמו כן, נמדדת החשיבה הביקורתית שלכם - היכולת להבחין בין עובדות לדעות, בחינת סוגיות מנקודות מבט שונות והתמודדות עם עמדות הנגד. חשוב שבחיבור לא יהיו חזרות מיותרות ו"מריחות" שנפוצות במקרים שלכותב אין באמת מה לומר.

ממד הלשון

מימד הלשון כולל היבטים הקשורים לסגנון הכתיבה, ההתנסחות והרמה הלשונית, אשר באים לידי ביטוי, בין השאר, בעושר הלשוני, בתקינות הלשון ובשימוש נכון במילות קישור ובסימני פיסוק.

כתיבה עיונית

כתיבה עיונית היא סוג הכתיבה הנהוגה בכתיבת תרגילים, בחינות, עבודות, מחקרים ומאמרים, ומשמשת לשם הצגת רעיונות ודיון בהם. הדיון ברעיון כולל הסבר, נימוקים והוכחות, והסקת מסקנות.

הכתיבה העיונית עוסקת בנושא מסוים בצורה ביקורתית ועניינית, והיא מאופיינת בכתיבה ברורה ומדויקת (ללא "מריחות" וחזרות) ובמישלב לשוני גבוה. בבחינה, לא משנה מהי הדעה שתביעו בחיבור, כל עוד היא מנומקת, מבוססת ומנוסחת היטב.

אורך החיבור

בבחינה תקבלו גיליון כתיבה אחד המכיל 50 שורות. אורך החיבור הנדרש בבחינה הפסיכומטרית הוא מינימום 25 שורות, אולם חיבור טוב הוא בדרך כלל באורך של 30-40 שורות.

מבנה החיבור

מבנה החיבור צריך לשרת את המטרה שלו. החלקים השונים צריכים להיות מקושרים זה לזה בצורה לוגית, כך שהכותב מוביל את הקורא לאורך החיבור (פתיחה - גוף - סיום), החל מהצגת הנושא ועד למסקנה.

בפתיחה מציגים את נושא החיבור או המחלוקת שבבסיסו, בגוף החיבור מציגים את העמדות השונות או מנסים לשכנע את הקורא בצדקתה של עמדה מסוימת, ובסיום מציגים את המסקנה שהגענו אליה מתוך החיבור.

מבנה חיבור מומלץ

אין חוקים מובהקים לגבי מבנה החיבור, אך אנו ממליצים לאמץ תבנית קבועה שמאפשרת לנו ליצוק את התוכן הרלוונטי לחיבור בצורה קלה.

פתיחה

הפתיחה היא החלק ש"מכניס" את הקורא אל החיבור. לפתיחה יש שתי מטרות עקרוניות:

1. להציג את נושא החיבור, את המחלוקת, ולעיתים גם את עמדת הכותב ו/או עמדות הנגד.
2. ליצור עניין, על מנת שהקורא ירצה להמשיך לקרוא את החיבור.

אורך הפתיחה: 5-10 שורות.

הפתיחה צריכה להיות בת פסקה אחת או שתיים (בדרך כלל אחת).

אם מחליטים להוסיף לפתיחה גם את העמדות השונות בנוגע למחלוקת, חשוב לעשות זאת "על קצה המזלג", ולא לפרט יותר מידי. הפירוט אמור להגיע בשלב הבא - בגוף החיבור.

הערה: חשוב לא להכניס לפתיחה את הדברים שאמורים לבוא בהמשך, בגוף החיבור - לא לנסות להתחיל לשכנע את הקורא, אלא רק להציג בפניו את הנושא.

דוגמה:

אחת השאלות הנפוצות ביותר שתלמידישואאלים את מדריך הפסיכומטרי שלהם היא: "האם אני יכול לקבל 700?". זו שאלה לא פשוטה, והדעות לגבי התשובה שיהחלוקות. תלמידישואאלים רבים מתעקשים כי כל אחד יכול לקבל 700 בבחינה הפסיכומטרית, אולם רובם מדברים מתוך חוסר ניסיון ו/או חוסר הבנה. כאשר אני נשאל שאלה זו, אני עונה: "אם מישהו ממש, אבל ממש יתאמץ, הוא יצליח להחליף נורה בלי לצמוח על כסא?". התשובה היא פשוטה: "תלוי באיזה פאזה...".

בפסקה זו הצגנו את נושא החיבור - ציון הפסיכומטרי, את עמדת המחלוקת - האם כל אחד יכול לקבל 700?, ואת עמדת הכותב - כנראה שלא... (תלוי בנתונים שלו - תלוי ביכולת ההתחלתית שלו)

גוף החיבור

גוף החיבור הוא החלק שבו מציגים את הטיעונים השונים וההנמקות שלהם, ודנים בהם. בחיבור טיעון, לכותב יש מטרה אחת - לשכנע את הקורא שהוא צודקים. בחיבור מסוג זה, על הכותב להביע את עמדתו, ולדון בה באופן שיטתי וביקורתי תוך התמודדות עם דעות אחרות. מכיוון שאורך החיבור הכולל הוא קצר יחסית (עמוד אחד), אין מקום (תרתי-משמע) לגלוש לנושאים אזוטריים ועלינו להישאר ממוקדים.

אורך גוף החיבור: 15-30 שורות.

גוף החיבור בדרך כלל יהיה מורכב מ-2-4 פסקאות, כאשר כל אחת מהן מכילה מספר משפטים - רצוי משפטים קצרים ולא מורכבים מידי. גוף החיבור הוא "לב" החיבור, ובדרך כלל צריך להוות **לפחות 50%** מתוך האורך הכללי של החיבור.

פסקאות

הפסקאות הן החלקים שמרכיבים את גוף החיבור, ואמורות לשרת את המטרה שלנו - לדון בטענות השונות או לשכנע שאנחנו צודקים. הקשר בין הפסקאות צריך להיות ברור, ותפקידה של כל פסקה צריך להיות תואם את המיקום שלה. למשל, פסקה המדגימה טיעון מסוים תופיע לאחר הפסקה בה מופיע הטיעון ולא לפניו.

נושא הפסקה - כל פסקה צריכה לעסוק בנושא אחד בלבד. אם מדובר בנימוק, הרי שהפסקה צריכה להכיל נימוק אחד בלבד. אם ברצוננו להוסיף נימוק נוסף, נעשה זאת בפסקה חדשה.

משפט מפתח - כל פסקה צריכה להכיל "משפט מפתח" אשר מציג את הרעיון המרכזי שלה. משפט המפתח מופיע בדרך כלל בתחילת הפסקה, ומומלץ לסיים אותו בסימן פיסוק של סוף משפט - נקודה (.), סימן שאלה (?), סימן קריאה (!), סימן תמיהה (!!).

משפטי המפתח צריכים להיות כאלה שאילו מישהו היה קורא רק אותם, ולא את כל הפסקאות, הוא היה מבין את הרעיון הכללי המובע בחיבור ואת הנימוקים שהצגנו בו.

טכניקת שכנוע - על מנת לשכנע את הקורא בצדקתה של עמדה מסוימת, ניתן להשתמש בדרכים שונות, כגון: עובדות, הסבר, דוגמאות, השוואה בין מצבים, ניתוח מקרה, מחקרים וכדומה.

דוגמאות לטיעונים ונימוקים**פתיחה:**

עמדת המחלוקת: האם כל אחד יכול לקבל 700 בפסיכומטרי?
דעת הכותב: לא כולם מסוגלים לקבל 700.

גוף החיבור:**פסקה 1 -**

משפט מפתח: ציון הפסיכומטרי הוא יחסי, ולכן לא יכול להיות שכולם יקבלו 700.
טכניקת שכנוע: הסבר על יחסיות הציון ומדוע לא כולם מקבלים 700.

פסקה 2 -

משפט מפתח: הטענה כי כל אחד יכול לקבל 700 נובעת יותר מסיבות פסיכולוגיות ופחות מאמונה אמיתית בנכונותה.
טכניקת שכנוע: הסבר על כך שהציון הפסיכומטרי נתפס בחברה כמדד לחכמה, ומכיוון שאנשים לא אוהבים להרגיש טפשים קשה להם לקבל את הטענה שיש "רף" שהם לא יכולים לעבור.

פסקה 3 -

משפט מפתח: לכל אדם יש "רף" מסוים שאותו הוא אינו יכול לעבור, ורף זה אינו תלוי בהשקעה שלו.
טכניקת שכנוע: הבאת תוצאות מחקר של המרכז הארצי לגבי שיפור ציון מוגבל בבחינות נוספות.

פסקה 4 -

משפט מפתח: הבחינה הפסיכומטרית בודקת "חשיבה פסיכומטרית" שכמעט בלתי אפשרי ללמד אותה - או שיש לך את זה או שאין.
טכניקת שכנוע: השוואה למקרה אחר שלגביו אין מחלוקת, או דוגמה של שאלה מהפסיכומטרי שמבוססת על "הברקה" - משהו שאי אפשר ללמד.

שימו לב כי השתמשנו בטכניקות שכנוע שונות (הסבר, השוואה, דוגמה ותוצאות מחקר). אין הכרח להשתמש בדרכים שונות, אך שימוש כאמור יוסיף להערכה שלכם במימד התוכן.

סיום

סיום החיבור צריך להיות "השורה התחתונה" - **המסקנה המתבקשת**.
 בסיום החיבור אנחנו מסכמים את שכתבנו בפתיחה ובגוף החיבור, ומסבירים איך הכל מוביל למסקנה אליה רצינו להגיע.

אורך הסיום: ± 5 שורות.

סיום החיבור יהיה מורכב בדרך כלל מפסקה אחת, ולרוב יהיה מעט קצר יותר מהפתיחה (אך לא בהכרח).

דוגמה:

בין אם בעבר חשבתם כק או אחרת, לאור הכתוב לעיל אין מנוס אלא להסכים עם המסקנה המתבקשת - לא כל אחד יכול לקבל 700 בבחינה הפסיכומטרית. נכון, אולי קצת "מצומן" לנפש יש מהו שאנחנו לא מסוגלים לעשות, אולם זכרו כי הבחינה הפסיכומטרית היא בסק הכלכלי מיון סטטיסטי שתוצאותיו אינן בהכרח מצידות על חכמה, ולפיכך לא כולם יכולים לקבל 700, אין זה אומר שאתם לא יכולים לקבל 700...

מילות קישור

מילות קישור חשובות גם לצורך הגדרת הקשרים הלוגיים בין חלקי המשפטים, וגם לצורך יצירת "זרימה" בין הפסקאות של החיבור והגדרת תפקידה של כל פסקה. לרוב, פסקה תתחיל במילת קישור אשר מחברת אותה למה שנכתב קודם לכן, ומגדירה את התפקיד שלה (פסקת הסבר, פסקת הדגמה, פסקת ניגוד וכדומה).

בעברית, ישנן עשרות מילות קישור מסוגים שונים (הסבר, הדגשה, ניגוד, סיבה, וכדומה), אולם אין צורך לשנן את כולן. די בכך שנכיר מספר מצומצם של מילים ונשתמש בהן תמיד - הרי אנחנו עומדים לכתוב חיבור אחד בלבד... מעריך החיבור לא צריך לדעת שבכל החיבורים שכתבתנו כתרגול השתמשנו באותן מילות קישור (-):

מילות קישור לדוגמה

<u>תוספת:</u>	<u>בניגוד למה שצפוי:</u>	<u>ניסוחים זהירים:</u>
שנית, ...	למרות זאת, ...	ייתכן...
בנוסף, ...	עם זאת, ...	סביר להניח...
נוסף לכך, ...	אף על פי כן, ...	קרוב לוודאי...
כמו כן, ...	מאידך גיסא...	נראה ש...
זאת ועוד, ...	חרף...	אפשר ש...

<u>תוצאה:</u>	<u>ניגוד - הסתייגות:</u>	<u>השוואה:</u>
לכן, ...	אולם...	בדומה ל... כך גם...
לפיכך, ...	ברם, ...	כשם ש... כך גם...
עקב כך, ...	אמנם...	בעוד ש... הרי ש...
הודות לכך, ...	לכאורה, ...	לעומת... הרי ש...

סימני פיסוק

המטרה של סימני הפיסוק היא לגרום לקורא לקרוא את החיבור באופן שבו היינו רוצים להקריא לו אותו.

לסימני הפיסוק יש הרבה מאוד כח. באמצעות סימני הפיסוק, אנחנו נותנים הוראות לקורא, ויכולים לגרום לו לעצור במקומות מסוימים, להדגיש מילים מסוימות ואפילו לשנות את האינטונציה שלו תוך כדי הקריאה. מאז מהפכת הסלולר נוספו "סימני פיסוק" חדשים בעזרתם אנחנו אפילו יכולים לגרום למישהו לחייך... :- (נו, הצלחנו?)

המטרה שלנו היא לגרום לקורא לשמוע קול דמיוני - כאילו מישהו מקריא לו את מה שכתבנו.

סימני פיסוק בסוף משפט

נקודה (.) - מופיע בסוף כל משפט, אלא אם המשפט הסתיים באחד מסימני הפיסוק האחרים שמסיימים משפט. אין להוסיף נקודה לאחר סימן קריאה או סימן שאלה.

מטרה: כאשר אנחנו רוצים לומר לקורא לעצור לרגע, לעשות הפסקה בקריאה.

דוגמה:

המשפט הזה הוא דוגמה טובה לשימוש בנקודה.

סימן שאלה (?) - מופיע אחרי שאלה.

מטרה: כאשר אנחנו רוצים לגרום לקורא לקרוא את המשפט באינטונציה של שאלה.

דוגמאות:

לאן אתה הולך?

הבנת כיצד יש להשתמש בסימן שאלה?

סימן קריאה (!) - מופיע לאחר מילת קריאה המביעה ציווי משאלה או תמיהה. סימן קריאה יכול להופיע גם לאחר מילה או ביטוי בראש משפט. במשפט תמיהה, סימן הקריאה יכול להופיע לאחר סימן שאלה.

מטרה: כאשר אנחנו רוצים להדגיש רגש כלשהו (שמחה, כעס וכדומה), או לאחר מילת ציווי.

דוגמאות:

לאחר מילת קריאה: הידד!

לאחר מילת ציווי: שב!

לאחר מילה בראש משפט: בוודאי! אשמח לקבל גלידה.

במשפט תמיהה: מה חשבת לעצמך?!

סימני פיסוק באמצע משפט

פסיק (,) - לגבי הופעת הפסיק במשפט יש הרבה חוקים, חלקם הגדול מושתת על חוקי דקדוק שונים (להפרדת ביטוי מוסגר, לסימון תמורה, בין משפטים מאוחדים ועוד). מכיוון שאנחנו לא מתכוונים לבגרות בלשון, ואין לנו שום כוונה להתחיל ללמוד את כל כללי הדקדוק, בסימון הפסיק במשפט כדאי פשוט להסתמך על "ההרגשה" שלכם. נסו לקרוא את המשפט בלב, ולסמן פסיק בכל מקום בו צריכה להיות הפסקה קצרה בשטף הקריאה.

מטרה: כאשר אנו רוצים ליצור הפסקה בשטף הדיבור, או כאשר יש תפנית במבנה המשפט.

פסיק בין מילים

דוגמאות:

בין חלקים מפרטים: על השולחן היו מונחים כוס, צלחת, סכין ומזלג.

(אין פסיק לפני החלק האחרון)

במבנה של ניגוד: אני אוהב לא רק חצילים, אלא גם קישואים.

הפרדת הסגר: לדעתי, אין סיכוי שירד מחר גשם.

פניה: כיצד, כבוד ראש העיר, אתה מתכוון לפתור את מצוקת החניה?

תמורה: ליאונל מסי, אחד משחקני הכדורגל הגדולים בכל הזמנים, החליט לפרוש.

פסיק בין משפטים

דוגמאות:

בין משפטים מאוחדים (משפטים מחוברים):

הוא משקיע מאוד בלימוד לבחינה, **אולם** מזניח את שינון המילון.

הבוחנות לא הפסיקו לדבר ביניהן, **והמזגן** לא עבד.

הוא בא לאסוף אותי על אופניים, הוא היה לבוש בצורה מזעזעת, הוא הריח נורא, ואפילו "שכח" את הארנק.

במשפט מורכב:

אם תאכל מרק, תהיה חזק.

הבוחן פסל לאמנון את הבחינה, **מאחר שאמנון העתיק את כל החיבור מהנבחן שישב לידו**.

נקודתיים (:) - מופיעים לפני פירוט, לפני ציטוט / דיבור ישיר ולפני משפטי הסבר.

מטרה: כאשר אנו רוצים לפרט משהו שנכתב לפני הנקודתיים.

דוגמאות:

לפני ציטוט – כפי שכתב בספרו ד"ר פסיכו: "הבחינה הפסיכומטרית קטנה עליכם!"

לפני דיבור ישיר – אבי אמר לי: "אני לא מספיק עשיר לקנות דברים זולים."

לפני משפט הסבר – פסיכו-כיס הוא התנ"ך של הפסיכומטרי: הוא מכיל את כל מה שצריך לדעת לבחינה.

סוגריים ( ) , [ ] - מופיעים בעת הוספה, פירוט, הדגמה, הערת אגב, הסבר או תרגום. מופיעים גם במקום

פסיקים כאשר ההוספה בעלת קשר חלש למשפט. ניתן לרשום בתוך סוגריים גם סימן שאלה ו/או סימן

קריאה אשר מציינים את תגובת הכותב לנאמר במשפט.

מטרה: כאשר אנו רוצים לציין הוספות שאינן שייכות למשפט.

דוגמאות:

תרגום: סימני הפיסוק עוזרים לנו להגדיר את האינטונציה (טון הדיבור) של הקורא.

תגובת הכותב: בכל שנה, 10,000 ישראלים (!) מתים מעישון.

קו מפריד (-): קו שלפניו ואחריו יש רווח. מופיע לפני הסבר או תוכן של מה שקדם להם (במקום נקודתיים),

במקום של השמטה במשפט ובמקרים מסוימים הוא יכול להופיע במקום פסיק.

מטרה: כאשר יש צורך בהפרדה במשפט.

דוגמאות:

לפני הסבר – בדיוק כמו במשפט זה!

בהשמטה במשפט: אני אוהב חומוס, ואתה – טחינה.

במקום פסיק: כל הפוליטיקאים – גם מן הימין וגם מן השמאל – אינם אלא רודפי שררה.

מרכאות ("...") , ('...') - מופיעות בציטוט או דיבור ישיר, שם של יצירה, שם של מוסד ולצורך ציון מושג.

כאשר יש צורך במרכאות במשפט שכבר נמצא במרכאות, משתמשים במרכאות השונות מהסוג הראשון.

מטרה: כאשר אנו רוצים להדגיש שמדובר בשם או מושג כלשהו, או כאשר יש צורך להבליט מילה מסוימת,

במיוחד כאשר אינה משמשת במשמעותה הרגילה.

דוגמאות:

ציטוט: "באתי, ראיתי, ניצחתי" אמר יוליוס קיסר.

שם של יצירה: המורה לתנ"ך בקשה שנלמד בעל-פה את 'קינת דוד'.

שם: באתר "פסיכו" ניתן למצוא מידע על מוסדות לימוד שונים כגון: "המכללה למנהל", "המכון הטכנולוגי

חולון" ואחרים.

מושג או רעיון: בכל פסקה חייב להופיע "משפט מפתח".

הבלטה: משפטים מורכבים נראים יותר "אקדמיים" לכאורה.

בתוך משפט עם מרכאות: "אתמול ראינו את הסרט 'פסיכו' – יצירת המופת של היציקוק"

משפטים קצרים

למרות שבאמצעות מילות קישור ופיסוק נכון ניתן לרשום משפטים מורכבים, בבחינה הפסיכומטרית עדיף שלא לעשות זאת, מכיוון שאמנם משפטים אלה נראים לכאורה יותר "אקדמיים", בפועל הם יכולים הן להוביל לטעויות (יותר מידי קשרים לוגיים במשפט אחד), והן לבלבל את הקורא, ולכן בכתבת החיבור בבחינה הפסיכומטרית מומלץ להשתמש במשפטים קצרים ופשוטים, בלי הרבה מילות קישור.

מה!?

מה שרצינו לומר במשפט הקודם הוא:

למרות שבאמצעות מילות קישור ופיסוק נכון ניתן לרשום משפטים מורכבים, בבחינה הפסיכומטרית עדיף שלא לעשות זאת.

אמנם משפטים אלה נראים לכאורה יותר "אקדמיים", אולם בפועל הם יכולים הן להוביל לטעויות (יותר מידי קשרים לוגיים במשפט אחד), והן לבלבל את הקורא.

בכתבת החיבור בבחינה הפסיכומטרית, מומלץ להשתמש במשפטים קצרים ופשוטים, בלי הרבה מילות קישור.

ת'כלס - אז איך כותבים חיבור?

קריאת המטלה

מטלת הכתיבה מכילה טקסט קצר שעליו מתבססת המטלה. הטקסט יכול להיות משפט אחד בלבד, או פסקה ואפילו שתיים. בסוף הטקסט תופיע ההנחיה של המטלה **בכתב מודגש**, ובסופה שאלת החיבור, שהיא בעצם שאלת המחלוקת עליה תכתבו.

שימו לב! שאלת החיבור אינה בהכרח המחלוקת המתוארת בטקסט הקודם לה. לעיתים, הטקסט מכיל שאלה שונה שמטרתה לעזור לכם להבין מה מצופה מכם בחיבור שתכתבו.

בחירת צד

הציון על החיבור אינו מתחשב בצד שבו בחרתם, אלא בדרך בה הצגתם את הטענות שלכם. לכן, לא משנה איזה צד תבחרו - אין צד "נכון" וצד "לא נכון".
בדרך כלל, תוך כדי קריאת המטלה אנחנו כבר בוחרים צד בלי לחשוב על זה יותר מידי. זו פעולה שקורית מעצמה - כשמציגים לנו מחלוקת, מתגבשת לנו דיעה מסוימת לגביה - אנחנו חושבים לעצמנו אם אנחנו מסכימים עם מה שכתוב, או לא - בעד או נגד.
כאשר בוחרים צד, מומלץ לבחור את העמדה שאנחנו באמת מסכימים איתה - יהיה לנו הרבה יותר קל לשכנע את הקורא בעמדתנו אם היא באמת מה שאנחנו חושבים.
ייתכן, שתוך כדי המשך הקריאה נשנה את דעתנו - וזה בסדר גמור. האמת היא, שמקרה כזה הוא אפילו עדיף - בצורה כזו קל לנו יותר להבין את הצד השני (כי "היינו" שם), וגם קל לנו לשכנע את הקורא לעבור צד. אם אנחנו השתכנענו, כנראה שהיתה סיבה שלחצה על ה"כפתור" הנכון, וכל מה שצריך זה ללחוץ על אותו כפתור גם אצל הקורא.

פסקת פתיחה

המחלוקת שעליה אתם צריכים לכתוב כבר רשומה במטלת החיבור. מומלץ לקרוא שוב את המטלה ולנסות לתכנן מה אתם רוצים לכתוב בפתיחה. אפשר לצטט או לכתוב חלקים מתוך הטקסט של המטלה בתוך הפתיחה על מנת להציג את המחלוקת או את דעתכם.

טיעונים ונימוקים

בדף הטייטה, מציירים מעגל במרכז ורושמים בתוכו את העמדה שלכם. מסביב למעגל רושמים את הנימוקים השונים שעולים לכם בראש. בהמשך, כל נימוק יהפוך למשפט מפתח, וכל משפט מפתח יהפוך לפסקה. ליד המעגלים של הנימוקים אפשר לכתוב לעצמכם הערות איך אתם מתכוונים לפתח את הנימוק.

איך בוחרים נימוקים?

קראו שוב את המטלה.

לעיתים, תוך כדי קריאת המטלה קופצות לנו לראש סיבות לכאן או לכאן. בחלק מהמטלות מופיעות שאלות מנחות שיכולות לעזור לכם למקד את הטיעונים שלכם. כדאי, ואפילו מומלץ, להתייחס לשאלות אלו בתוכן החיבור.

נסו לחשוב למה **אתם** בחרתם בעמדה הזו.

למה אתם חושבים ככה - מה שכנע אתכם? אותן סיבות שגרמו לכם לבחור צד מסוים הן אלה שיעזרו לכם לשכנע אחרים ויהיה לכם קל להסביר אותן.

נסו למצוא טיעונים הפוכים.

כאשר אנו חושבים על טיעונים הפוכים, הניסיון "לענות" עליהם ולהוכיח שהם מוטעים בפועל מייצר לנו נימוקים חדשים. אפשר לרשום נימוק חדש ולידו הערה של טיעון הנגד.

סיום

את סיום החיבור משאירים לסוף, אחרי שכתבתם כבר את הפתיחה ואת גוף החיבור. לפני שרושמים את הסיום, כדאי לחשוב בראש בדיוק מה אתם רוצים לכתוב כדי להימנע ממחיקות מיותרות. באופן כללי, הסיום הוא החלק הקל של החיבור, היות שהוא פשוט מסכם את מה שכתבנו בגוף החיבור, ואם עשינו עבודה טובה, המסקנה שהעמדה שלנו צודקת תהיה מתבקשת, וקל יהיה להראות זאת.

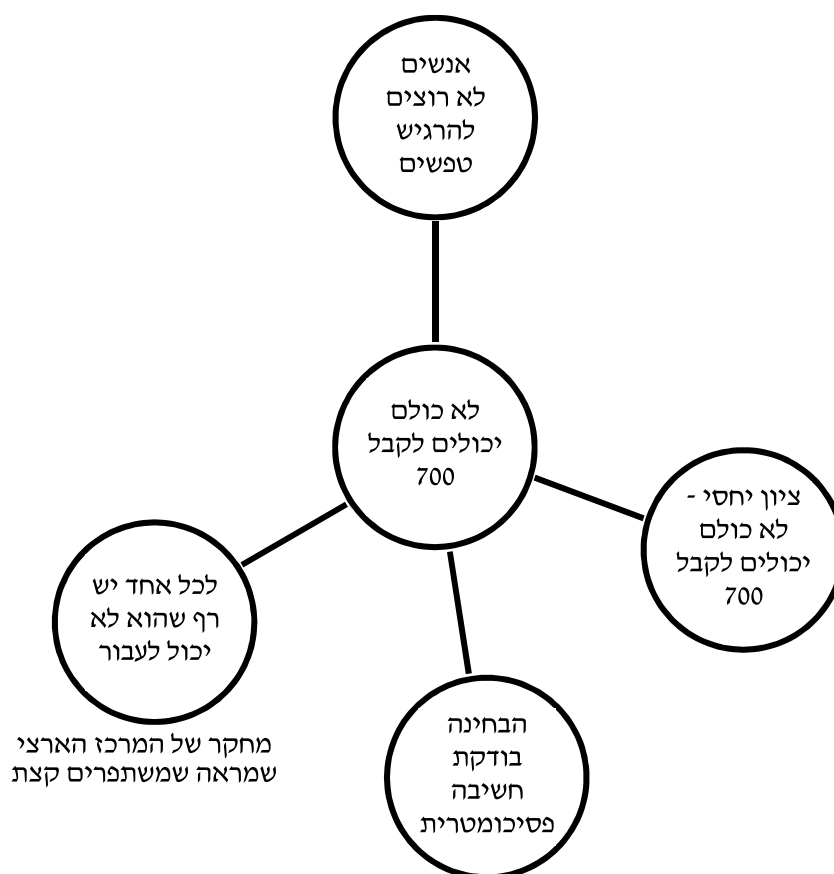
הערה: למרות הרצון להשתמש בלשון גבוהה, מומלץ שלא להשתמש בביטויים שאינכם מכירים היטב. יוצר יותר נזק במקרה של שימוש לא נכון מאשר תועלת במקרה של שימוש נכון.

טיוטה לדוגמה

פתיחה -

תלמיד שואל אם הוא יכול לקבל 700 $\Leftrightarrow$ האם כל אחד יכול לקבל 700?
 לחפש דוגמה שממחישה שלא כל אחד יכול לקבל 700

נימוקים -

מחקר של המרכז הארצי שמראה שמשתפרים קצת

הבחינה בודקת רק טכניקה - מי שילמד מספיק יכול לקבל 700.
 (טיעון נגד)

תרגול שאלות מבחינות אמת

מטלת כתיבה 1

קראו בעיון את המטלה שבמסגרת וכתבו את החיבור על גיליון הכתיבה. אורך החיבור הנדרש 25 שורות לפחות. אין לחרוג מן השורות שבגיליון. אם אתם זקוקים לטיוטה, השתמשו במקום המיועד לכך (הטיוטה לא תיבדק). לא תוכלו לקבל גיליון כתיבה נוסף או להחליף את גיליון הכתיבה שבידיכם. פתבו בסגנון ההולם כתיבה עיונית והקפידו על ארגון הכתוב ועל לשון תקינה ובהירה. כתבו את החיבור בעיפרון בלבד. אתם רשאים להשתמש במחק. הקפידו על כתב יד ברור ומסודר.

ברוב מדינות העולם מונהג כיום חוק חינוך חובה, לפיו הורים מחויבים לשלוח את ילדיהם ללמוד בבתי ספר. חוק זה נועד להבטיח כי כל אזרחיה הצעירים של המדינה זוכים לחינוך הולם על ידי אנשי מקצוע מוסמכים ולאפשר למדינה להתוות את תוכני הלימוד ואת שיטות ההוראה. ואולם, יש הסבורים שחסרונותיה של מערכת החינוך עולים בהרבה על יתרונותיה ומבקשים להקנות לילדיהם חינוך ביתי, כלומר ללמד ולחנך את הילד בבית במקום בבית הספר. תומכי החינוך הביתי טוענים בין היתר כי זכותם של הורים לחנך את ילדיהם בהתאם להשקפותיהם החינוכיות האישיות, וכי במסגרת שכזו תוקדש תשומת לב רבה יותר לנטיותיו וצרכיו האישיים של הילד.

האם לדעתכם יש לאפשר להורים המעוניינים בכך לחנך את ילדיהם בחינוך ביתי? נמקו.

1

5

10

15

20

25

30

31

35

40

45

50

מטלת כתיבה 2

קראו בעיון את המטלה שבמסגרת וכתבו את החיבור על גיליון הכתיבה.
אורך החיבור הנדרש - 25 שורות לפחות. אין לחרוג מן השורות שבגיליון. אם אתם זקוקים לטייטה, השתמשו במקום המיועד לכך (הטייטה לא תיבדק). לא תוכלו לקבל גיליון כתיבה נוסף או להחליף את גיליון הכתיבה שבידיכם.
פתבו בסגנון ההולם כתיבה עיונית והקפידו על ארגון הכתוב ועל לשון תקינה ובהירה.
פתבו את החיבור בעיפרון בלבד, והקפידו על כתב יד ברור ומסודר. אתם רשאים להשתמש במחק.

חברות הסלולר יכולות לדעת היכן נמצא כל טלפון סלולרי בכל רגע. מידע כזה מגיע לידי המשטרה רק במקרים חריגים ורק באישור בית משפט. לאחרונה עלו קולות הקוראים לחקיקה שתחייב את חברות הסלולר להעביר למשטרה באופן סדיר מידע על מיקומם של טלפונים סלולריים. מאחר שהטכנולוגיה המצויה כיום מאפשרת לזהות בוודאות גבוהה אם טלפון סלולרי נמצא ברכב נוסע ואם הוא שייך דווקא לנהג, העברת מידע כזה תסייע להילחם בנהיגה במהירות מופרזת, הגורמת לתאונות דרכים רבות ומגבירה את חומרתן. באמצעות מידע זה תוכל המשטרה לזהות נהגים שמיקומם השתנה בקצב המעיד שנהגו במהירות גבוהה מהמוותר בחוק, ולהענישם. התומכים בצעד זה טוענים כי בכך יקיף הקץ על תופעת הנהיגה במהירות מופרזת, יקטן מספר תאונות הדרכים ותפחת חומרתן. המתנגדים סבורים כי צעד כזה יפגע פגיעה חמורה בפרטיות, וכי לא יעלה על הדעת שהמשטרה תוכל לעקוב אחר צעדינו בכל רגע.

האם יש לאפשר למשטרה לקבל מידע באופן סדיר מחברות הסלולר כדי לתפוס נהגים שנהגו במהירות מופרזת? נמקו.

1

5

10

15

20

25

30

31

35

40

45

50

מטלת כתיבה 3

קראו בעיון את המטלה שבמסגרת וכתבו את החיבור על גיליון הכתיבה.
אורך החיבור הנדרש - 25 שורות לפחות. אין לחרוג מן השורות שבגיליון. אם אתם זקוקים לטייטה, השתמשו במקום המיועד לכך (הטייטה לא תיבדק). לא תוכלו לקבל גיליון כתיבה נוסף או להחליף את גיליון הכתיבה שבידיכם.
פתבו בסגנון ההולם כתיבה עיונית והקפידו על ארגון הכתוב ועל לשון תקינה ובהירה.
פתבו את החיבור בעיפרון בלבד, והקפידו על כתב יד ברור ומסודר. אתם רשאים להשתמש במחק.

המונח **החלום האמריקאי** מתאר חברה שבה כל אדם יכול להגיע לשגשוג כלכלי וחברתי ללא קשר למעמדו, למוצאו או לנסיבות שגדל בהן, כל עוד הוא חרוץ ובעל כישרון.
על פי גישה אחת, אפשר להגשים את החלום האמריקאי. בכל חברה המקיימת עקרונות דמוקרטיים בסיסיים כגון חירות, זכויות אדם ושוויון הזדמנויות, ומעניקה נגישות מלאה להשכלה טובה ולתעסוקה, יכול כל אחד למצות את הפוטנציאל שלו. תומכי גישה זו מביאים לראיה לא מעט סיפורי הצלחה של מנהיגים ואנשי עסקים עשירים שיצאו מבית עני וטיפסו לראש הסולם החברתי.
על פי גישה אחרת, החלום האמריקאי הוא אשליה. תומכי גישה זו סבורים שגם בדמוקרטיה הנאורות ביותר, מעמד ומוצא קובעים במידה רבה את גורלו של אדם, ולכן בפועל לא קיימים - ואולי אף לעולם לא יוכלו להתקיים - התנאים למימוש החלום האמריקאי. לדעתם, סיפורי הצלחה האלה הם היוצאים מן הכלל המעידים על הכלל.

עם איזו משתי הגישות אתם מסכימים? נמקו.

1

5

10

15

20

25

30

31

35

40

45

50

מטלת כתיבה 4

קראו בעיון את המטלה שבמסגרת וכתבו את החיבור על גיליון הכתיבה.
אורך החיבור הנדרש - 25 שורות לפחות. אין לחרוג מן השורות שבגיליון. אם אתם זקוקים לטייטה, השתמשו במקום המיועד לכך (הטייטה לא תיבדק). לא תוכלו לקבל גיליון כתיבה נוסף או להחליף את גיליון הכתיבה שבידיכם.
פתבו בסגנון ההולם כתיבה עיונית והקפידו על ארגון הכתוב ועל לשון תקינה ובהירה.
פתבו את החיבור בעיפרון בלבד, והקפידו על כתב יד ברור ומסודר. אתם רשאים להשתמש במחק.

מדי שנה בשנה אנו שומעים בחדשות על מטיילים ישראלים בחוץ לארץ שנקלעו למצוקה או שהקשר עמם נותק. יש הסבורים כי על המדינה לסייע באיתורם של המטיילים, בחילוצם ובהענקת הטיפול הרפואי הדרוש להם, ולשאת בכל ההוצאות הכרוכות בכך. ההיגיון העומד בבסיס גישה זו הוא שמתפקידה של המדינה לדאוג לשלום אזרחיה, גם כשהם נמצאים מחוץ לגבולותיה. ואולם, יש הטוענים כי המדינה אינה חייבת להושיט סיוע למטיילים וודאי שאינה חייבת לשאת בכל הוצאות איתורם, חילוצם והטיפול בהם. לדעתם, האחריות לשלומם של כל מטייל מוטלת על כתפיו, ועליו לנקוט את כל אמצעי הזהירות הדרושים לשם כך. ואכן, משרד החוץ ממליץ לישראלים הנוסעים לחו"ל לרכוש ביטוח המתאים לאופי הטיול המתוכנן, ואף מצהיר כי אם תיאלץ המדינה לסייע למטיילים שאין בידם ביטוח מתאים, יידרשו המטיילים או משפחותיהם לשאת בעלות הכספית.

לדעתכם, האם על המדינה לסייע באיתור ובחילוץ מטיילים בחו"ל ולשאת בהוצאות הכרוכות בכך? נמקו.

1

5

10

15

20

25

30

31

35

40

45

50

מטלת כתיבה 5

קראו בעיון את המטלה שבמסגרת וכתבו את החיבור על גיליון הכתיבה.
אורך החיבור הנדרש - 25 שורות לפחות. אין לחרוג מן השורות שבגיליון. אם אתם זקוקים לטיוטה, השתמשו במקום המיועד לכך (הטיוטה לא תיבדק). לא תוכלו לקבל גיליון כתיבה נוסף או להחליף את גיליון הכתיבה שבידיכם.
כתבו בסגנון ההולם כתיבה עיונית והקפידו על ארגון הכתוב ועל לשון תקינה ובהירה.
כתבו את החיבור בעיפרון בלבד, והקפידו על כתב יד ברור ומסודר. אתם רשאים להשתמש במחק.

לפני שנים אחדות עלתה הצעה לקבוע את שכרם של המורים לא רק לפי הוותק שלהם, תפקידם והשכלתם, כפי שנעשה עד אז, אלא גם לפי קריטריונים המודדים את איכות ההוראה שלהם. למשל, הוצע לתת תוספות שכר למורים לפי מידת שביעות הרצון של הנהלת בית הספר מהם ולפי הערכותיהם של גורמים מקצועיים מטעם משרד החינוך. נוסף על כך, הוצע שמורים יתוגמלו על שיפור בהישגי תלמידיהם.
לדברי המציעים, קביעת השכר באופן הזה תעודד מצוינות בתחום ההוראה, תדרבן את המורים להשקיע יותר בעבודתם ותמשוך למקצוע ההוראה אנשים איכותיים. המתנגדים להצעה טענו כי לא רצוי שמורים באותו מעמד ישתכרו שכר שונה זה מזה, והוסיפו שיש סכנה שהמורים ישקיעו פחות מאמצים בחינוך ובהקניית ידע של ממש, ובמקום זאת יתמקדו למשל בהכנת התלמידים למבחנים.

מה דעתכם על ההצעה להביא בחשבון את איכות ההוראה בקביעת שכר המורים? נמקו.

1

5

10

15

20

25

30

	31
	35
	40
	45
	50

מטלת כתיבה 6

קראו בעיון את המטלה שבמסגרת וכתבו את החיבור על גיליון הכתיבה.
אורך החיבור הנדרש - 25 שורות לפחות. אין לחרוג מן השורות שבגיליון. אם אתם זקוקים לטייטה, השתמשו במקום המיועד לכך (הטייטה לא תיבדק). לא תוכלו לקבל גיליון כתיבה נוסף או להחליף את גיליון הכתיבה שבידיכם.
פתבו **בעברית בלבד**, בסגנון ההולם כתיבה עיונית והקפידו על ארגון הכתוב ועל לשון תקינה ובהירה.
פתבו את החיבור בעיפרון בלבד, והקפידו על כתב יד ברור ומסודר. אתם רשאים להשתמש במחק.

רוב הפעילות הכלכלית בארץ נעשית כיום באמצעים אלקטרוניים, כמו כרטיסי אשראי והעברות בנקאיות. כלכלנים סבורים כי בעתיד הלא-רחוק יבוטל הכסף המזומן כליל, וגם תשלומים יום-יומיים קטנים, דוגמת תשלום במכולת או באוטובוס, ייעשו באמצעים אלקטרוניים. למהלך כזה עשויים להיות יתרונות רבים: הוא יחסוך את העלות הגבוהה של ייצור השטרות והמטבעות, והוא צפוי לסייע גם לצרכנים, שכן כסף מזומן קל יחסית לאבד, וקל גם לגנוב. זאת ועוד, ביסוס הפעילות הכלכלית כולה על אמצעי תשלום אלקטרוניים יקל את הפיקוח על העברת כספים - מה שיקשה על ביצוע עסקאות לא חוקיות, דוגמת מתן שוחד או קניית סמים. עם זאת, הפיקוח המוגבר יפגע גם בפרטיותם של צרכנים שומרי חוק, שפעילותם הכלכלית תהיה גם היא נתונה למעקב מתמיד. יש הטוענים גם שהכסף המזומן - שהתמעטותו והצטברותו מוחשיות - מעודד התנהלות צרכנית שקולה, וביטולו עלול לגרום לצרכנים להוצאות פזיזות.

לדעתכם, האם כדאי לבטל לחלוטין את הכסף המזומן? נמקו.

1

5

10

15

20

25

30

31

35

40

45

50

מטלת כתיבה 7

קראו בעיון את המטלה שבמסגרת וכתבו את החיבור על גיליון הכתיבה.
אורך החיבור הנדרש - 25 שורות לפחות. אין לחרוג מן השורות שבגיליון. אם אתם זקוקים לטיוטה, השתמשו במקום המיועד לכך (הטיוטה לא תיבדק). לא תוכלו לקבל גיליון כתיבה נוסף או להחליף את גיליון הכתיבה שבידיכם.
כתבו **בעברית בלבד**, בסגנון ההולם כתיבה עיונית והקפידו על ארגון הכתוב ועל לשון תקינה ובהירה.
כתבו את החיבור בעיפרון בלבד, והקפידו על כתב יד ברור ומסודר. אתם רשאים להשתמש במחק.

כ-77% מהתיקים הפליליים בישראל מסתיימים בהסדר טיעון - הסכם שנערך במסגרת משפט פלילי בין התביעה הכללית, המייצגת את המדינה, ובין הנאשם. בהסדר טיעון התביעה מייחסת לנאשם אישומים קלים מהאישומים שייחסה לו מלכתחילה, ובתמורה הנאשם מסכים להודות באישומים האלה. למעשה, התביעה מבטיחה שהנאשם יורשע וייענש, אף שהעונש שיקבל קל מהעונש הראוי לו לדעתה.

הסדר הטיעון מאפשר לתביעה ולנאשם לקצר את ההליכים המשפטיים, ובכך הוא חוסך זמן וכסף לשני הצדדים, ובמיוחד למערכת בתי המשפט, הכורעת תחת עומס התיקים הממתינים לטיפול. מנגד, התוצאה של רוב הסדרי הטיעון היא הרשעה במעשים חמורים פחות מהמעשים שנעשו באמת, ועונשים קלים מהעונשים שהיו ראויים להינתן. נוסף על כך, ייתכן שיש חפים מפשע המסכימים להודות בעבירות שלא ביצעו, כדי להימנע מהליך משפטי ממושך ומהסיכון לעונש כבד, אף שבהליך כזה ייתכן שחפותם הייתה מתבררת.

האם השימוש של מערכת המשפט בהסדרי הטיעון ראוי בעיניכם? נמקו.

1

5

10

15

20

25

30

	31
	35
	40
	45
	50

מטלת כתיבה 8

קראו בעיון את המטלה שבמסגרת וכתבו את החיבור על גיליון הכתיבה.
אורך החיבור הנדרש - 25 שורות לפחות. אין לחרוג מן השורות שבגיליון. אם אתם זקוקים לטיוטה, השתמשו במקום המיועד לכך (הטיוטה לא תיבדק). לא תוכלו לקבל גיליון כתיבה נוסף או להחליף את גיליון הכתיבה שבידיכם.
כתבו **בעברית בלבד**, בסגנון ההולם כתיבה עיונית והקפידו על ארגון הכתוב ועל לשון תקינה ובהירה.
כתבו את החיבור בעיפרון בלבד והקפידו על כתב יד ברור ומסודר. אתם רשאים להשתמש במחק.

החברה הישראלית עוסקת עיסוק אינטנסיבי באוכל, גם בחיק המשפחה ובקהילה (למשל ארוחות חג) וגם בתרבות הפופולרית (למשל, בעיתונים ובטלוויזיה). סוציולוגים רואים בעיסוק באוכל מרכיב טבעי ובלתי-נפרד מכל תרבות, עיסוק הבא לידי ביטוי בהכנת האוכל, בטקסים הנלווים לאכילתו ובחשיבות שמייחסים לו. יש הסבורים שבחברה הישראלית האוכל תופס מקום מוגזם, והדבר מעיד על תרבות רדודה ונהנתנית. מנגד, יש הסבורים שהעיסוק האינטנסיבי באוכל מאפשר גם לשמר מסגרות משפחתיות וקהילתיות, וגם להכיר תרבויות אחרות באמצעות מטבחהן.

מה דעתכם על העיסוק האינטנסיבי באוכל בחברה הישראלית? נמקו.

1

5

10

15

20

25

30

מטלת כתיבה 9

קראו בעיון את המטלה שבמסגרת וכתבו את החיבור על גיליון הכתיבה.
אורך החיבור הנדרש - 25 שורות לפחות. אין לחרוג מן השורות שבגיליון. אם אתם זקוקים לטיוטה, השתמשו במקום המיועד לכך (הטיוטה לא תיבדק). לא תוכלו לקבל גיליון כתיבה נוסף או להחליף את גיליון הכתיבה שבידיכם.
פתבו **בעברית בלבד**, בסגנון ההולם כתיבה עיונית והקפידו על ארגון הכתוב ועל לשון תקינה ובהירה.
פתבו את החיבור בעיפרון בלבד, והקפידו על כתב יד ברור ומסודר. אתם רשאים להשתמש במחק.

רכישת ידע ושמידתו בזיכרון נחשבו מאז ומעולם למיומנויות אנושיות חשובות. ברם, כיום יש הטוענים שההתקדמות הטכנולוגית הפכה את הלימוד, השינון והזכירה של פרטי מידע למיותרים: למשל, האם יש עוד צורך לשנן בעל-פה סונטות של שייקספיר, תאריכים היסטוריים או את לוח הכפל, כשכמעט כל הזמן מצוי בקרבתנו מכשיר סלולרי או מחשב - אמצעים טכנולוגיים המאפשרים גישה מהירה למאגרי מידע בלתי-נדלים, גדולים לאין שיעור ממאגר המידע שבמוח? האם רע כל כך שבני נוער אינם זוכרים מי היה יוליוס קיסר, או היכן נמצאת ונצואלה, אם בשבריר שנייה הם יכולים לשלוף מהצג הקרוב שפע של מידע עליהם?

לדעתכם, האם למידת פרטי מידע וזכירתם אכן מיותרות בימינו? נמקו.

1

5

10

15

20

25

30

	31
	35
	40
	45
	50

מטלת כתיבה 10

קראו בעיון את המטלה שבמסגרת וכתבו את החיבור על גיליון הכתיבה.
אורך החיבור הנדרש - 25 שורות לפחות. אין לחרוג מן השורות שבגיליון. אם אתם זקוקים לטיוטה, השתמשו במקום המיועד לכך (הטיוטה לא תיבדק). לא תוכלו לקבל גיליון כתיבה נוסף או להחליף את גיליון הכתיבה שבידיכם.
פתבו **בעברית בלבד**, בסגנון ההולם כתיבה עיונית והקפידו על ארגון הכתוב ועל לשון תקינה ובהירה.
פתבו את החיבור בעיפרון בלבד, והקפידו על כתב יד ברור ומסודר. אתם רשאים להשתמש במחק.

חקיקה פטרנליסטית היא חקיקה המיועדת להגן על האזרח מפני עצמו. חקיקה כזאת מגבילה את יכולתו של האזרח להחליט ולפעול באופן עצמאי במקרים שבהם הוא עלול להתנהג באופן שיסכן אותו. דוגמאות מוכרות לחוקים פטרנליסטיים הן החוק המחייב לחגור חגורות בטיחות בעת נסיעה ברכב, החוק המחייב לחבוש קסדה בזמן רכיבה על אופניים והחוק האוסר הימורים.

המתנגדים לחקיקה פטרנליסטית טוענים כי הגבלת בני אדם ראויה רק לשם מניעת פגיעה של אדם באדם אחר. ככל הנוגע למניעת פגיעה של אדם בעצמו, הכלי היחיד שצריך לעמוד לרשות החברה הוא חינוך, ובשום אופן אין לנקוט לשם כך ענישה פלילית. לעומתם, יש הטוענים כי המחוקק צריך לראות לנגד עיניו גם את טובתם של מי שרק בזכות החוק ישכילו להגן על עצמם. לטענתם, החינוך לא תמיד מספיק, ולעתים אין מנוס מחקיקה פטרנליסטית.

לדעתכם, האם חקיקה פטרנליסטית היא מוצדקת? נמקו.

1

5

10

15

20

25

30

31

35

40

45

50

חיבור - תשובות

בתשובות לכל מטלה מוצגים חיבורים לדוגמה שפורסמו על ידי המרכז הארצי לבחינות ולהערכה. עבור כל מטלה מוצגים חיבורים ברמות שונות (גבוהה, בינונית ונמוכה). בחלק מהמטלות מצורף גם חיבור שנפסל מכיוון שאינו מתאים כלל לנושא המטלה.

שימו לב: חיבור שקיבל ציון גבוה אינו בהכרח חיבור שקיבל את מלוא הנקודות.

מטלת כתיבה 1

חיבור לדוגמה שקיבל ציון גבוה:

- 1 השנים האחרונות אני מנעם יותר ויותר על המונח "חינוך ביתי". מקרים רבים של הורים הבוחרים לא לשלוח את ילדיהם לבתי הספר הציבוריים/ הפרטיים, ותחת זאת להעניק להם חינוך ביתי ע"פ השקפותיהם החינוכיות האישיות. אותם הורים סבורים כי חסרונותיה של מערכת החינוך עולים על יתרונותיה וכי חינוך ביתי הוא מסגרת הולמת שעונה על צרכיו האישיים של ילדם. נשאלת השאלה, האם על המדינה לאשר להורים המעוניינים בכך לחנך את ילדיהם בשיטה זו, ולא במערכת החינוך המסורתית המקובלת זה עשרות שנים.
- 5 אני מתנגדת לשיטה חינוכית זו. ראשית כל, מסגרות האימוץ המקובלות תורמות לאחידות החברה במדינת ישראל, ובמדינות העולם כולו. תלמידים המתחנכים על גבי עקרונות אימוצים אחידים וזהים, גם אם בהבדלים כאלו ואחרים, מרכיבים בסופו של דבר חברה בעלת מכנה משותף. חינוך הוא הבסיס החשוב ביותר ליצירת חברה מתקנת ואחידה, ורעיון זה עלול להיפגע עקב פילוג התלמידים בין חינוך ביתי לחינוך פורמלי.
- 10 בנוסף, הורים רבים משוכנעים כי יש בידיהם את הכלים והידיע המקצועי/חינוכי, ע"מ להקנות לידיהם את ההשכלה והידיע הרצויים. אך ברוב המקרים לא כך הדבר. הורים רבים חסרים תחומי ידע מסוימים כמו גם שיטות אימוץ והכשרה מקצועיות. אימוץ ביתי עלול לפגוע משמעותית בהשכלתו של ילדם, וליצור פיגור ופער לארבעת ילדים אחרים בני אותו גיל, ההולכים לבתי הספר. מדוע שזו סמך החלטה חסרת אחריות של הורה תומך אימוץ האפשרות לקבלת השכלה ראוייה?
- 20 מנגד, ישנה הסברה כי חינוך במערכת החינוך המקובלת מכילה החזרה חסרונות חינוכיים מובהקים. הדבר מכוון יותר אל השקפות חינוכיות ופחות אל תכני האימוץ. האידיאל הוא לשלוח את ילדך אל מוסד המעניק לתלמידים השכלה ראוייה כמו גם חינוך ועיצוב דמותו, בדגש על עקרונות, מידות ומוסר. ואצתי, עם השנים ישנה פגיעה מהותית בתחומים אלו. לכן הורים רבים מבקשים קודם כל
- 25 אתת ליזם ערכים זהים לאלו שהם עצמם מאמינים בהם, בתקווה שהעתידי

יתבטא הדבר היוצא.

אמנם זוהי מטרה נאלה וחשובה כשעצמה, אך היא ברית פיתרון במסגרת
האפשרויות המקובלות המוכרות, ואין הדבר מצריך הוצאה מוחלטת של היוצ
מבית הספר. ניתן להקנות ליוצ ערכים נוספים גם כאשר הוא שב מבית הספר
ולהבהיר לו לקבל רק את המוטב ולא את הקולא.

30

אסיכוחו של דבר, חינוך מוסדי-ממלכתי היא מערכת חינוך שהוכיחה את עצמה
שנים רבות, היא תורמת הן להשכלתו של התלמיד והן לעיצוב דמותו ועולם ערכיו,
גם אם ישנם חסרונות, כמו בכל מערכת. עלינו לנסות לתקן את הכשלים במערכת
החינוך, ולנסות לשפר את הקיים, ולא להחזיר לפתרון דרסטי כלון לימוד ביתי,
העלול להזיק יותר מאשר להועיל.

35

חיבור לדוגמה שקיבל ציון בינוני:

- 1 לאחרונה, ישנה תופעה נפוצה של חינוך ביתי ילדים. בעקבות התופעה עולה השאלה האם חינוך זה הוא ראוי או שמא יש לאסור אותו? התואכים בחינוך ביתי טוענים כי כל הורה זכאי לחנך את ילדיו לפי דרכו וערכיו ולכן החינוך הביתי יכול לענות על צרכים שהחינוך הציבורי אינו יכול לענות עליהם. אינו
- 5 מכחישה טענה זו, אולם לדעתי חינוך שאינו נתון לביקורת אינו ממלא את תפקידו מפני שכך אין עם אינדיקטור לבדוק האם הילד רכש השכלה וערכים נאותים, ולכן יש לבדוק בחינוך הציבורי.
- לדעתי, מערכת החינוך מהווה לא רק דרך להענקת השכלה אלא היא אחד הכלים המשפיעים ביותר על הדורות הבאים. מערכת החינוך נוצרה להעניק לכלל האוכלוסיה השכלה וערכים שונים, וכך ליצור דור בעל זהות לאומית חזקה וידיעה נרחבה. אולם, אם כל אדם יחליט שהרצונן למד את ילדיו בביתו, כיצד נוכל לוודא שילדיו מתחנכים על ערכי המדינה? ואף יותר מבאת, אם כל ילד ילמד בביתו כיצד נוכל לרחוק אותו על החומר הנלמד, הרי הריו אינם מורים בכל המקצועות, ולכן הם לא יוכלו להכינו כראוי לביחנות ההגרות וכך ילדים אלו לא יצליחו
- 15 בהחיות ההגרות ולא יהיה מצד ראוי להשכלתם. ולכן, יש לשלוח את הילדים לחינוך ציבורי כדי שיקבלו השכלה נאותה ויתחנכו על ערכי המדינה. מנגד, יש הטוענים כי החינוך הביתי הוא פתרון לבעיות השונות במערכת החינוך. לדעתם, החינוך הביתי מאפשר לכל ילד לקבל את היחס המתאים לו. כמו כן, חינוך זה מאפשר להורים להעניק לילדיהם את השקפותיהם החינוכיות והאישיות, וכך הם לא נאלצים לסמוך על אדם זר שיחנך את ילדיהם. כמו כן, החינוך הביתי מאפשר לילד לממש את הפוטנציאל הטמון בו (לעומת החינוך הציבורי, שלא תמיד יכול לאפשר זאת). למשל, ישנם ילדים בעלי צרכים מיוחדים, ילדים אלו זקוקים לעיתים לתשומת רבה כדי שיוכלו להצליח. הבתי הספר הציבוריים ילדים אלו נבאעים החברה ולא מקבלים את תשומת הלב לה הם זקוקים כדי להצליח. כאן בא החינוך הביתי ומעניק לילד תשומת רב לפי צרכו.
- 25 אוסיכום, ראינו את הדעות השונות לגבי החינוך הביתי. אולם, לדעתי ניתן למצוא

פתרון מסוג שנה של בית ספר - בית הספר הפרטי. הורים רבים מוצאים
בבית ספר מסוג זה מענה לצרכי ילדיהם. בתי הספר הפרטיים יכולים להעניק
את תשומת הלב הנדרשת לילדים מיוחדים, וכמו כן הם חלק ממערכת החינוך
ולפי כך הם נותנים לילדים את ההשכלה הנדרשת הן בתחום הערכי והן בתחום
הלימודי.

חיבור לדוגמה שקיבל ציון נמוך:

- 1 כיום הרבה מדינות העולם קיים ותקף חוק חינוך חובה, המחייב את ההורים
אלוה את ילדיהם ללמוד בהתי ספר. ישנם המתנגדים לחוק זה בטענה כי הם
מעוניינים לחנך את ילדיהם בחינוך ביתי, לפי העקרונות החינוכיות האישיים.
אני מתנגד לטענה כי יש לאפשר ללמוד את ילדיהם בחינוך ביתי וכעת אציג את
5 עמתי.
- טענתי המרכזית מצוה אין לאפשר להורים המעוניינים לחנך את ילדיהם בחינוך
ביתי היא מכיוון שרוב ההורים הם אינם אנשי מקצוע המוסמכים בהוראה ולכן
יפגעו בחינוכו של הילד יותר מאשר יתרון. חוק חינוך חובה נועד להבטיח כי כל
אזרחיה הצעירים של המדינה זוכים לחינוך הולם ע"י אנשי מקצוע מוסמכים
10 ולאפשר למדינה להתוות את תוכני הלימוד ואת שיטות ההוראה.
בנוסף לכך, זהו חוק התקף לרוב מדינות העולם ולכן אין עוררין כי הוא מבוצע
באופן מקצועי ותחת פיקוח ע"י הממשלה, הרי יש להבטיח כי החינוך עולה בקנה
מידה שווה עם שאר מדינות העולם.
- ישנם המתנגדים לבעתי ויטענו כי יש לאפשר להורים לחנך את ילדיהם בחינוך
15 ביתי בטענה כי המסגרת כזו תאפשר תשומת לב רבה יותר לנטייתו וצרכיו
האישיים של הילד, מה זאת ועוד, כי הם הביאו את ילדם לעולם והרצונם לחנכו
לפי עקרונותיהם. אני סותר את טענה זאת מכיוון שחוק חינוך חובה אחראי על
כל ההורים והילדים ואין לאפשר חריגים, טענה נוספת התחבק את סטירתי היא
כי חוק זה הוא כולו עולמי ולכן יש קאורדינציה בין המדינות הרבות לשמר על
20 אותה רמה. חוסר חינוך זה יפגע הילד שיחסר לו כמה מרכיבים בסיסיים
המאומדים בהתי הספר ועלול לפגוע כאשר יתבגר וירצה להשתלב במדינות
אחרות.
- לסיכום, יתרונותיה של מערכת החינוך של חוק חינוך חובה עולים על
חסרונותיהם ויש לזבוק בהם הרי הם שווים בכלל המדינות ותחת פיקוח מצד
25 לכן יש לסמוך כי הם עושים את המיטה לילדים ויש לסרב להורים המעוניינים לחנך
את ילדיהם בחינוך ביתי.

מטלת כתיבה 2

חיבור לדוגמה שקיבל ציון גבוה:

- 1 האפשרות למגר הרגע את כל תופעת הנהיגה במהירות מופרזת ובכך להפחית את מספר הנפגעים הכבישים היא אפשרות מפתה, אלא ספק, שהרי מי לא ירצה החזון אוטופי שכזה? ולמרות זאת, בעיני אסור לאפשר למטרה לקבל מיצע סביר על מיקומם של מכשירים מן החברות הסולואריות.
- 5 קודם כל, בניגוד לטענת התומכים בצעד זה, בעיני קשה מאד לקבוע כי צעד שכזה אכן ישים סוף לנהיגה במהירות מופרזת. שהרי תמיד יוכל בעל הטלפון לטעון כי רק השאיל את המכשיר לחבר ולא הוא שנהג, טענות ישמעו מיצ כנגד אמיונתה של השיטה וזכאי יהיו גם מי שירחיקו לכת ויוציאו את הסוללה מהמכשיר בזמן נהיגה, כדי שיוכלו לנהוג במהירות גבוהה מן המותר מבלי שאוכן מיקומם.
- 10 אך כל זה אינו העיקר - בעיני, גם אם יקטן מספר תאונות הדרכים בעקבות המיצע שימסר - לא זו הדרך לעשות זאת.
- מסירת מיצע אישי למטרת ישראל היא בעיני חזירה חמורה לפרטיות, שיכולה אף להיות מזרון חלקלק - זה יתחיל השימוש מטרתו לצורך מלחמה בתאונות הדרכים, ימשיך במעקב אחר מיקומם של מתנגדי שלטון מסוימים, ומשם הדרכ לכן שבליים פרטיים יאתרו בעל בולצני או שליחת הזעזעות פרסומת בהתאם ליצ הנסיעה של הרכב היא קצרה מאד.
- בעולם כולנו, בו פרטיותו של האדם מצטמצמת מיום ליום, ראוי שנשמור עליה מכל משמר. איבון סולוריו לצרכים מטרתיים יפלע לא רק בפרטיות אלא גם בחופש התנועה של אזרחי המדינה, ולכן ראוי בעיני מיצע זה ימשיך להינתן למטרה אך ורק במקרים חריגים.
- 20 כדי שיקיף הקד על תופעת הנהיגה במהירות מופרזת, יכולות המטרה והמדינה אנקוט באמצעים רבים אחרים, פולטניים פחות, אך לא בהכרח יעילים פחות - יע להעלות את מספר שטריו התנועה ולהגביר את נכחותם הכבישים, להציב יותר מצלמות מהירות, להעלות את הקנסות ולהחמיר את הענישה לעבריינים שנתפסו, ובמקביל - לחנך את בני הנוער, הנהגים הצעירים וכלל נהגי ישראל לזהירות
- 25 בדרכים ונהיגה בטוחה.

חיבור לדוגמה שקיבל ציון בינוני:

- 1 לאור התפתחות הטכנולוגיה הסולארית העולם ניתן האמצעות כמעט כל מכשיר סולארי לאתר היכן נמצא אותו אדם המשתמש בטלפון ודואר פרטים אודות התנהלותו בזמן נתון. בעקבות טכנולוגיה זו העולותה ההצעה כי חברות הסולאר יעבירו מידע כזה, על הימצאות העל הטלפון ואופן שימוש, לידי המטרה באופן קבוע. החיבור זה אראה כי, לדעתי, הדבר פוגע פגיעה חמורה בצנעת הפרט, שהינה חלק אינטגרלי ממדינה דמוקרטית ואף הדבר עלול לפגוע באזרח גם אם המתגלים לדעתי יטענו אחרת.
- 5 היכולת לאתר כל אדם בכל רגע נתון בעזרת המידע הסולארי תפגע בפרטיות האזרח המדינה באופן קשה. האזרח, כך אני סבור, ירגיש שיכולת זו תשמש אפשרות של מעקב מתמיד אחר פעולותיו. כאשר אדם רוצה להיות במקום כלשהו בין אם לבד ובין אם לא, זוהי זכותו. לדעתי האזרח לא ירגיש הנח כי דוחות על מקום שהותו, זמן שהותו וכד' יהיו נתונים הנקל לגורמי מטרה גם אם אין לגביו חשדות שמצריכים סוג כזה של מעקב. לדעתי הסכמה למהלך שכזה, העברת מידע על אזרחים כדרך קבוע, עלול גם להחמיר בהמשך, אם תעלה הצעה להתחיל ולהאזין לשיחות סולאריות כדרך קבוע ואז, אני סבור, כי צנעת הפרט תעלם 15
- להלוטין.
- נוסף על הפגיעה בצנעת הפרט, קיימת סכנה נוספת במהלך כזה, של העברת מידע למטרה כדרך קבוע. מידע כזה עלול לזווג ולהמציא אצל גורמים שאינם מטרתיים. הרי ברגע שמידע זה יהיה בזמן לשרטרים, קיים סיכוי שמידע זה יזנה או יועבר על ידי עובדים המערכת המטרתית לידיים מסוכנות, כדוגמה לאנשים המחפשים לפגוע באזרחים. לא חדש הדבר כי יש גורמים פוליטיים, כדוגמה פושעים, המחפשים לפגוע באזרחים על רקע פוליטי. אם אותם עבריינים יצליחו להשיג מידע 20
- זה, אפילו מטרים פעילים, הדבר יקטין ממעותית את תחומת הביטחון של האזרח המדינה. ולכן אני סבור כי הדבר עלול לפגוע באזרח יותר מאשר לתרום לביטחונו. 25

- אולה המתנגדים לזכריו יגידו כי העברת מיצג שכזה לידי המטרה על המצאות
אזרחים או מהירות נסיעתם תתרום למחממה העבירות התנועה, תסייע באכיפה
ובכך תתרום לאזרח. כאמור, איני נמנה עם דעתם. אני מאמין כי במקרים כאלו,
על נסיון אכיפה העברת מיצג סולארי יגרום להרבה מקרי שווא. לדוגמא אם ישנו
נהג ברב וצימו מכשיר סולארי, יקלט המחשבי החברה כי אותו אדם הנסיעה. 30
אך מה אם לא הנהג הוא זה שמדבר בפלאפון? או שתיווצר טעות והמכשיר
יבצע שיחה ולא ידעית הנהג. הדבר יגרום להרבה האסדות שווא שאני מאמין
שלהוכיח אותם אחרת יהיה קשה לאזרח. לדעתי המיצג המתקבל לא מספיק
מדוייק על מנת לסייע באכיפה באופן שוטף. גם אם יגבילו את האכיפה לבדיקת
מהירות הנסיעה מערכות האוויר שמכהות מיקום הנהג לא מדוייקות לעיתים 35
ויכולות לתת מיצג שלוי למטרה שילרזר קנסות לאותו נהג ולחילופין אם המכשיר
נענה ולא היה אצל העליו בעת שבוהה כנוסע במהירות מופרזת, הדבר יבוא,
שוב, להאמה לא נכונה.
- אסכם את דבריו ואליז שצד היתרון של התאמכס בהעברת מיצג זה כדרך
קבוע, הצלתי פה לזרמים הפוזיטים באזרח ולדעתי יניבו כשאלונות יותר מהצלחות. 40
הפליעה בצנעת הפרט, הפליעה אפשרית בהיטחון ואפשרות האסדות השווא
שלאזרח יהיה קשה להוכיח אחרת, יעניקו לו חוסר ביטחון ואמונה במערכת
אכיפת החוק. לכן אני סבור כי אין להעביר למטרה מיצג על מיקום של אזרחים,
דרך מכשירי הסולארי, כדרך קבוע.

חיבור לדוגמה שקיבל ציון נמוך:

- 1 התפתחות הטכנולוגיה התקדמה רבות בשנים האחרונות, דבר אשר הביא חידושים רבים. כיום, חברות הסלולר יכולות לדעת היכן נמצא כל טלפון סלולרי הכולל רגע, אך נתונים אלו מגיעים למטרה רק בעת הצורך. הקטע זה אציג את עמדתי אשר אומרת לא לאפשר למטרה לקבל מידע באופן סדיר מחברות הסלולר כדי לתפוס נהגים שנהגו במהירות מופרזת.
- 5 ערך עיקרי של האדם היא הפרטיות. אדם אשר עולה על רכב הוא אדם בעל זהות מוגדרת עם חיים שכוללים פרטים אשר שייכים אליו ואין ברצונו לשתף גורמים אחרים. כאשר המטרה תדע היכן כל אדם נמצא הכולל רגע נתון דברים אלו יפגעו הפרטיות ולא בהכרח יטיבו עם החוק. דוגמא לכך כאשר אדם נוסע לפי החוקים ומצויות לחוקים, אך הוא מנהל חיי משפחה כפולים. לאחר שצוידות אודות הימצאו יחשפו לגורמים אחרים דבר זה יכול לסכן את הפרטיות שלו ולא יגרום למטרה שם דבר חיוני בקשר לאותו אדם.
- 10 מקומות העבודה זהו נשא נוסף אשר צריך לקחת בחשבון כאשר חושבים לאפשר למטרה לקבל פרטים אלו. כאשר המטרה תקבל את הפרטים האלו מחברות הסלולר ופרטים אלו יהיו נגישים זה יביא למצבם מנעותי במקומות העבודה.
- 15 אנו נתקלים במקומות רבים במטרים אשר עומדים בצדדי הדרכים ובדרכים את מהירותם של הנהגים. דבר זה יביא להבטחה של אותם אנשים אשר למדו ועוסקים בזה לא מעט שנים. וכמו כן יגרום לאותו ציבור למצוא את עצמם מחפשים עבודה בלי שם מקצוע כיוון שאותו מקצוע הוחלף בטכנולוגיה מתקדמת. אין זה הזמן לגרום לנתח אוכלוסייה לא קטן להישאר מחוסרי עבודה עקב התפתחות הטכנולוגיה.
- 20 האמצעות נתונים אשר מועברים מחברות הסלולר אכן יטיב עם המטרה אך צריך לזכור שנהל ממשלע לחוקים יעשה זאת גם עם או בלי אמצעי אכיפה אלו. נהגים כאשר נוסעים במהירות מופרזת מודעים לעניין ועדיין מנטיבים לעשות זאת גם אחרי מספר דוחות ואין זה מתירע להם. כמו כן דבר זה לא יבטל את
- 25

תאונות הדרכים כי נהג אשר נהג במהירות יבצע את התאונה ולאחר מכן יגיע
הדוח או כל אמצעי ענישה אחרים.

אסיכוס אין צורך בהעברת מידע שנתף מחברות הסולור למטרה בכדי למנוע
תאונות או אנשים אשר לא מצויתים לחוקים. צריך לשמור על פרטיות האדם.

חיבור שנפסל מכיוון שתוכנו אינו מתאים כלל לנושא המטלה:

- 1 העשור האחרון אנו עדים למגמת התפתחות טכנולוגית בכל תחומי החיים כגון רפואה, מחשבים, תעשייה וכמובן תקשורת. התחום הבולט ביותר לדעתי בתחום התקשורת הינו תחום הסלולר, המכשיר הסלולארי התפתח בצורה מדהימה לאורך העשור האחרון. אנו יכולים להעיד שהכל תקופת זמן מסוימת יוצאים פיתוחים חדשים ומתקדמים בתחום זה כך שמכשירנו הסלולארי חדל מלהיות רק טלפון. הוא הפך לכלי עזר בניהול חיינו היום ויומים החלו ממטלות פשוטות ועד לניהול אורח חיים שלם. גם העבודתנו אפשר אחר שהמכשיר הסלולארי ובמיוחד המכשירים החכמים נהפכו ליד ימין של האדם ומכילים בתוכם עולם ומלואו. לדעתי ההתפתחות בעולם הסלולר הינה מבורכת מאחר והיא מקלה עלינו את ניהול חיינו היומיומיים. כך למשל אנו יכולים לשלוח מיילים הנוגעים לעבודתנו מבלי להיות נוכחים במשרד ולנהל את מטלות יומנו ללא צורך בנשיאת יומן גדול ומסורבל. כמו כן המכשיר הסלולארי מאפשר לנו להישאר מחוברים כל הזמן לעולם החיבור. אפשר לקרוא ואפילו לשמוע מהצורות חדשות, לדבר עם חברים דרך הרשתות החברתיות ולצפות בקטעי וידאו ומסיקה שונים. בכך הפך המכשיר הסלולארי לכלי העל כוח רב אשר מספק לנו אחוז גדול מצריכתנו התקשורתית.
- 15 וכמו כן מכשיר זה יכול לספק עלינו מידע רב מאחר והוא מכיל בתוכו מידע אישי רב כגון ספר טלפונים, רשימת כתובות, התכתבויות במסרונים, תמונות ועוד, מה שהפך אותו לנקודת חולשה בכל אשר קשור לחסיון האישי. מי מאתנו לא זואג למכשירו שיסאק צמוד אליו ושומר עליו מכל משמר ולאן זוקקא בשל ערכו הכספי ולאן בשל המידע הרב הטמון בתוכו. אנו שומרים עליו בסיסמאות והגנות אשר מטרתן
- 20 שמירה על המידע רב הערך אשר בתוכו.
- במהלך השנים האחרונות אנו עדים לכך שגם המטרה ומסדות הביון המדינה בהחיינו בכוח הטמון בכלי תקשורת זה. לא פעם קראנו בעיתונים על יכולת של המטרה בפיענוח פערים ואיתור נעדרים דרך איכון המכשיר הסלולארי דבר אשר
- 25 לא היה מתאפשר עד לפני עשרים שנה. כלי חקירתנו זה מסייע רבות למטרה

והמיוחד לגופי הביטוח התוכה בכך שניתנת להם היכולת לגשת לפירוטי שיחות או
 איכון מיקום מכשיר סלולרי אשר שייך לאדם מסוים בזמן אמת. דבר זה הינו
 קפיצת מדרגה ותוספת כוח לגופים המטרתיים ואכן צעד מארק אשר מקל על
 המטרה הביצוע עבודתה כיאות. בזמנא מצויינת לכך הינה דרך לכידתו של
 האנס בני סעו, שלאחר הריחתו מהכלא לקח די הרבה זמן עד שהוא נתפס, אך
 בעזרת איכון מכשירו הסלולרי הצליחה המטרה לאתר את בעיר נהריה ולעצור
 אותו פעם נוספת.

יש אשר יטענו שכוח זה אשר ניתן למטרה יכול לפגוע בפרטיות האזרח מאחר
 ויהיה למטרה יכולת לאתר כל אזרח ואזרח בזמן נתון אפילו ללא ידיעתו ובכך
 לחצור אמרחה הפרטי שלו ללא אישורו דבר אשר מהווה עבירה על חוק יסוד
 זכויות האדם, ובכך להפוך למדינה דיקטטורית אשר לא מאפשרת לאזרחיה
 לממש את זכויותיהם כאזרחים חופשיים במדינה דימוקרטית דבר אשר יגרו
 פחד ותחלשת פרנויה מתמדת.

לדעתי הסיכוחו של נלסא, טענות אלה הן נכונות בחלקן ולא מהיאות בחשבון את
 התמונה הכללית, כוח זה שניתן למטרה יכול להפחית את רמת הפגיעה
 בחברה ויתרונותיו עולות על חסרונותיו, כמובן כל עוד הוא נעשה במידותיות וללא
 פגיעה ישירה ומיותרת בחופש הפרט. אני חושב שהצלת חי" אדם וקבלת החיים
 באופן כללי הינם ערך עליון וחשובים יותר מחופשנו הפרטי.

מטלת כתיבה 3

חיבור לדוגמה שקיבל ציון גבוה:

- 1 בעבר, החברה המדינות המערביות הייתה מחולקת למעצמות ברזים, כאשר מעבר ביניהם היה האתי רצוי לטיטוס, ובחזקת האתי אפשרי. כך, אדם נולד איכר לעולם לא יהיה אבון או בן אצולה. העקבות תהליכים שהובילו למהפכה הצרפתית, שקראה לאחדות, שוויון וחירות, החלה להתעורר התפיסה לפיה ראוי
- 5 כי לכל אדם תהיה הזדמנות שווה להתקדם מהחינה חברתית וכלכלית במהלך חייו ולא תלוות ברקע ממנו הוא הגיע.
- אחד, תפיסה זו מיוצגת בחוקי המדינה והמוסדותיה. אראיה, ישנם בתי ספר ציבוריים המעניקים חינוך לכל ילדה וילד, חוק חינוך חובה עד גיל מסוים, ומוסדות רווחה שמטרתם לתמוך ולקדם את מי שזקוק לעזרה. ישנם גם אנשים שהגיעו
- 10 להישגים אישיים ראויים להערכה על אף שלא נולדו במרכז אלא בפריפריה ומספחותיהם אינן מהוותיקות בארץ, כדוגמת עמיר פרד מתחום הפוליטיקה ונינט טייה מתחום התרבות. ניתן לומר כי אישים כדוגמתם התקדמו הודות לכישרון וחריצות ובכך הגשימו את החלום האמריקאי.
- מאידך, המציאות הינה מורכבת יותר, ומבחן המציאות מעיד על רבים אשר
- 15 בעבורם החלום האמריקאי הינו בלעד חלום בלבד. לצי בתי הספר הציבוריים, קמים יותר ויותר בתי ספר פרטיים אשר הומוגנים בהם מיעוט מרקע כלכלי אחיד והיקף האימוץ וההעשרות שניתנות להם עולים על אלו שבהתי הספר הציבוריים. תלמידי העל תעודת השרות מבית ספר ציבורי ותלמידי העל תעודת השרות מבית ספר פרטי, ארוב לא יעמדו בנקודת פתיחה שווה בהואם להתקבל
- 20 לעולם האקדמי.
- נוסף על כך, במשק תחרותי ובכלכלה מתפתחת, יש צורך בעובדים ועובדות בעלי השכלה ונגישות למקום העבודה. האזורים בהם יש ריכוזי תעשייה, עסקים ותיירות - ישנה עבודה. כלומר, המיקום הגיאוגרפי של אדם משפיע על אפשרויות התעסוקה הניצבות בפניו, וכן על אפשרויות הקידום שלו. לאדם המתגורר
- 25 בדימונה יהיו אפוא מכלולים רבים יותר בדרכו להתקדם מאשר לאדם המתגורר בהרצליה, לאור אפשרויות התעסוקה שלהם.

אסיכום, אני מאמינה כי חריצות, הלינות ויכולות אישיות הם תנאים הכרחיים להתקדמות הסולם החברתי כלכלי, אך הם אינם תנאים מספיקים. המציאות מתקנת, הייתה ניתנת הבדלנות שווה ואמיתית למיעוט מרקע שונה, ולא רק למראית עין. הדבר להשמת החלום האמריקאי עוד ארוכה, ועוברת דרך תחומת המסוללות של האנשים, דרך חוקים שנקמים כיום להוצאת יוקר המחיה ודרך שיפור התחבורה והחינוך. אני מסכימה עם הלישה לפיה כיום החלום האמריקאי הינו אפליה, אשר תלק ותתפוגג עד שתהפוך למציאות, אם החקיקה והתהליכים שפירטתי לעיל יימכו ויאפשרו זאת.

חיבור לדוגמה שקיבל ציון בינוני:

- 1 אחת השאלות שמעוררות סביבן פולמוס גדול הינה סביב סוגיית: "החלום האמריקאי": האם ניתן להגשים אותו, או שמא אין בו מלהב אשליה. הטענות נשמעות סביב נלשא זה הן רבות ומגוונות, וכל אחת טוענת לצדקתה. אני סבורה כי בכל אדם יש את היכולת לממש ולהגשים את חלומו ואיפותיו.
- 5 החיבור זה אציג ניומוקים להיסוס עמדתו. ראשית, לכל אדם ניתנת האפשרות להחזיר ולהחליט במה יעסוק בעתידו. במדינה דמוקרטית בה ניתנת ליחיד נגישות מלאה להשכלה גבוהה ולתעסוקה, יכול כל אדם לממש את איפותיו ולהגיש רחוק. הפוטנציאל הטמון בכל אדם, והרצון להתקדם ולהצליח, ללא קשר למעמדו הכלכלי והחברתי, עשויים להוביל את היחיד ליצירת הרצון. במדינה כמו שלנו, הפני כל אדם ניצבת הזדמנות שולה להתקדם במעלה הסולם החברתי והכלכלי ללא קשר למעמדו. אם כן, ניתן לראות כי במדינות דמוקרטיות אין הבחנה בין המעמדות, והפני כל אחד ניצבת הזדמנות אחידה, המאפשרת להגשים את החלום.
- 15 נוסף על כך, ברבים מהמקרים דווקא אלו המגיעים מבתים עניים וחסרי כל - הם אלו מצליחים לממש את איפתם בצורה הטובה ביותר. ילדים הלזים בהתים סבלו מחוסר וניהלו אורק חיים סלפני, רוצים להוכיח להוריהם ולשאר החברה כי מצבם הכלכלי אינו מעיד על יכולתם להתקדם ולהתפתח. לעיתים הרצון להוכיח לחברה מחזיר את המוטיבציה להצליח. אם כן, ניתן לראות כי לעיתים דווקא אלו שבאים מבית עני וילדות קשה, הם בעלי המוטיבציה החזקה ביותר מסייעת להם להגשים את החלום הלזול.
- 20 אחרים, שמתנגדים לטענתי יכולים לחזק את התנגדותם ולסבור כי החלום הינו הלזר פנטזיה הלהב. אני אינני נמנית עם הדעה הזו. אני סבורה כי ההצלחה תלויה במידה רבה ברצון של היחיד להתקדם ולהצליח, וכי אין קשר כלל למעמדו הכלכלי. ההתפתחות של האדם תלויה אך ורק ברצון שלו לעשות זאת. מעבר לכך, אני מאמינה כי גם אם הדבר הינו הלזר חלום - גם חלומות מתלשמים והדרך להצלחה היא אמונה ורצון.
- 25

לאור האמור לעיל, ניתן לראות כי על אף המחלוקת המתעוררת סביב נושא החלום
האמריקאי וסביב השאלה האם ניתן להגשים אותה, אני סבורה כי בפני כל אדם
עומדת האפשרות להגשימו ולהתפתח. בחיבור זה ניסיתי לראות כי הצלחתו של
היחיד אינו תלויה במעמדו, אלא ברצון שלו להצליח, וכי לעיתים צווקא אלו
המגיעים מרקע ככלי קשה יותר, עשויים לפרוח יותר בשל הרצון הטמון בהם.

חיבור לדוגמה שקיבל ציון נמוך:

- 1 קיימות שתי גישות אשר מתארות את החברה והשיבתה. המונח הראשון נקרא החלום האמריקאי, שממעותו "אמנה יוצרת מציאות", מי שרואה קשה ומאמין ביכולות שלו יצליח ללא קשר אם הוא עני או עשיר. מנגד, חושבים כי המונח החלום האמריקאי הוא בעצם אשליה וכי המעמד והמצב הכלכלי ישפיע על גורלו של הפרט.
- 5 אני מאמינה בחלום האמריקאי וחושבת שאין דבר העומד בפני הרצון ומכהצת את הלישה והשונה ממני.
- אמנם המצב הכלכלי במדינה מאוד קשה וישנם פערים חברתיים אך עדיין קיימות תוכניות טלוויזיה אשר תומכות ומעודדות את האזרחים לחלום ואף מסייעת להם להגשים את חלומותיהם אם זה בתחום האומנות הניהול או כל תחום אחר.
- 10 כמו כן ישנם מלגות שמעודדות את הפרט שחסר אמצעי כלכלי או אחר להתקבל ללימודים במכללות.
- אמרות שהוזכרו בהתחלה שהמצב במדינה קשה אך היא עדיין מעודדת את אזרחיה לצבור צעדים אחדים קדימה.
- 15 לא מפתיע אותי לזכות שישנם אנשים אשר לא מאמינים בחלום האמריקאי וזאת כי מילדות למדו לקנות ולהשיג כל דבר בכסף או בכל דרך אחרת. הם לא צריכים לחלום ולהתאמץ כי המעמד גבוה.
- אני חושבת שאנשים שהם לא חולמניים הם מסכנים, הם לא מעריכים את הדברים הפשוטים והקטנים כי הם לא נלחמו כדי להשיג אותם. בללא שתמיד היה להם הכל.
- 20 אבסוף אני תוהה מה שווים חיים של בן-אדם שאין לו חלומות ומטרות להגשים. אומנם המצב הנוכחי שונה ממה שהיה פעם והתנאים השתנו, אך בשביל לזכות בחירות ולהגיע למטרות הדרושה צריך לעבוד קשה.
- 25 אנשים עניים נותנים למעמד רשות להיות להם למכשול ולמרות עבודה קשה ורצון הם יגיעו לכל מקום.
- שילוב בין המעמד הגבוה לבין בן-אדם חולמני ושפתן זה השילוב המנצח.

חיבור שנפסל מכיוון שתוכנו אינו מתאים כלל לנושא המטלה:

- 1 החלום האמריקאי זהו נשאל אשר מעסיק החון ישראלים בארץ.
אין ספק שיסגן הרבה היבטים אשר לזרמים לאנשים בישראל ארצות אצאת
מהארץ ולהצליח בחו"ל.
- 5 בהיבט הכלכלי, לא צריך להיות "חכם גדול" בשביל להבין שהמחוייה בארץ קשה
מאוד מההחינה הכלכלית.
- 10 בזאת צעירים, סטודנטים ובכ"ל מעמד הביניים מתקשה מאוד להתחיל את החיים
 שלהם, אם זה באמצעות מקום מגורים בול, ואם זה היוקר בלימודים האקדמיים.
ישראלים רבים מאמינים שהמידה והם יעברו ללמוד/לעבוד בחו"ל רמת החיים
 שלהם תעלה והם יוכלו "לסגור" את החובש מהלי לפחד לקבל טלפון מהבנק.
באז ניקח בזמנא מאירוע שקרה בארץ.
- 15 לנה ניסה לפרוץ לבית מסוים וכאשר הוא ברח, העלום של הבית רץ אחריו.
מכיוון שהלנה נלחד, הוא מעז וסגר את האף.
לאחר מספר חודשים, אותו לנה תבע את העל הבית על כך שהוא סגר את האף
בלולו.
- 20 זה נשמע אבסורדי לחלוטין.
כאשר הישראלים שומעים שהארה"ב, כמעט כל אזרח מחזיק נשק חם בביתו,
ואתה יודע שיותר לך להתגונן במצבה של חזירה אפריטיות, אתה מרגיש הרבה
יותר בטוח, ובנוסף אתה סומך על המדינה שלך שתגן עליך בהליך המשפטי. בנוסף
לאכיפה, בחו"ל התי המשפט "לא מחקים מחקים". המידה והלכה שאתה אדם
אתה תקבל את מירב האונש ולא ירחמו עליך. אך בארץ ניתן לראות לבזמנא
החון עברייני תנועה עצדיין נוסעים בכביש, ואף אחד אינו יודע מתי תהיה התאונה
הבאה.
- 25 בסופו של דבר, אני באופן אישי מאוד אוהב ומעריך את ארץ ישראל אך ישנם
תחומים מאוד בעייתיים ואף אחד לא זואל לטפל בהם, וכאשר אני רואה את
"החלום האמריקאי" אין ספק שבהנה אני ואני מאמין ישראלים רבים ירצו להיות,
לכן אני מסכים עם הגישה שאפשר להגשים את החלום האמריקאי ואפילו
בהצורה מרובה, השאלה היא האם יש רצון, ועז כמה הוא חזק?!

מטלת כתיבה 4

חיבור לדוגמה שקיבל ציון גבוה:

- 1 תופעת הטיוול בחוד לארץ הינה נפוצה בקרב ישראלים רבים, במיוחד לאחר תקופת השירות הצבאי, אך גם בגילאים מאוחרים יותר. לעיתים הנטיילים נקלעים למצוקה, או שהקשר עם מנותק ומקרים כאלה המדינה שולחת משלחות חיפוש או חיולד... לאחרונה עלתה השאלה האם משלחות אלו מוצדקות על כל עלויותיהם, או שחלופין, האחריות מוטלת לעצמית על כתפי הנטיילים. לדעתו על המדינה חלה חובה מוסרית וחינוכית להחולד לעצרת הנבדקים לה, ובחיבור זה אסביר את טענתי.
- ראשית, בתור מדינה השואפת לכהז כל אדם ובפרט את אזרחיה, כאשר ברואתו וחירותו של אחד מאזרחיה עומד על הפרק - זו חובתה המוסרית לעבור לו. כשם שכאדם נבדק לחיולד בעת טיוול בתוך גבולות הארץ - לא יעלה על דעתו של איש להבניחו בטענה כי זו אחריותו, כך גם כאשר הטיוול נמצא מחולד לגבולות הארץ, הסביבה זרה ולעיתים מנוכרת - חובת המדינה להיות לוף זואג ואחראי לשלום אזרחיו.
- שנית, אנו מחנכים את ילדינו לערכי סולידריות, אכפתיות ומעורבות, סיוע לנטיילים בחוד לארץ הינה חלק מערכים אלו. אכרת המדינת ישראל המודע לחובותיו מסולד להתחמק מהן מתוך חוסר איכפתיות, הידיעה כי למדינה יש אחריות כלפיך הינה חסובה ככלי חינוכי. באותו האופן שבו המדינה עשה "מעבר" למה מעצפה מננה - כך האזרחים ירגישו חשיבות לתרום לה חזרה, באמצעות שירות מנעוטי הצבא, תשלום מיסים ומעורבות חברתית ופוליוטית.
- 20 טענה חסובה עולה בנושא זה, והיא שאין זה מתפקיד המדינה לעאת בהוצאות הלהות הכרוכות במשימות חיולד מעין אלו: הוצאה כספית זו באה על-חשבון הכיס הציוברי ואין זה מוצדק שהציובור הכללי ישא בהוצאות הנטיילים חסרי האחריות. טענה זו אינה רלוונטית מהחינת, למדינה ישנם הוצאות רבות בנושאים רבים - ביטחון, חינוך, שימור אתרי מורשת וכדומה, אשר אינם נלעים, לכאורה, לכלל הציובור. בתור ציובור אנו מודעים לכך כי לעיתים התקציה מוסקע
- 25

האפיקים אשר לאו דוקא נראה את תוצאותיהם מהחינה אישית.
אסיכום, הן מהחינה מוסרית והן מהחינה חינוכית ישנה חשיבות רבה לדעתי
במתן סיוע לאזרחים הנזקקים לה בחוד-ארג', אמרות העלויות הרבות.

חיבור לדוגמה שקיבל ציון בינוני:

- 1 מצוי שנה ושנה שומעים בחצרות על מטיילים ישראלים שנעזרו ונתקו עמם הקשר או שאלו נקלעו למצוקה. המדינה אחראית על אזרחיה ועליה לסייע באיתורם של המטיילים, לחלצם ולהעניקם את הטיפול ההכרחי להם, מנגד מטיילים הישראלים לעשות את הביטוח המתאים לאופי טיולם ובכך לזלות אחריות אישית. לעניות דעתי, המדינה לא צריכה לשאת בעלויות הכספיות שהאיתורם כיוון שיש הזכאות חסרות יותר אשר מוטלות על המדינה.
- 5 על כן אזרח המחליט לנסוע מחוץ לגבולות המדינה יש לרכוש ביטוח מתאים לאופי טיולו ובכך לזלות אחריות אישית. הנוסע צריך לנקוט באמצעים השונים בכדי להבטיח את הטחון ובריאותו בחו"ל ולא להסתמך על המדינה. אילו יטפל בכל הסיבירים הללו תחזת הטחון של הנוסע תשתפר, כמו כן הדבר יעזור למדינה לחסוך מליוני שקלים שיכולים ללכת למטרות חשובות והכרחיות למדינה הנמצאת בלרעון. לדוגמא, אילו יצא חוק שכל אזרח יאבטח את עצמו לפי אופי טיולו ומספחתו או הוא עצמו ישלם את העלויות הנדרשות באיתורו בשל החלטתו האישית לזאת מגבולות המדינה, בכך לא יתבטבו סכומים גבוהים לקופת המדינה ואף יגדילו את התקציבים השונים.
- 10 למרות זאת, תפקידה של המדינה לזאוג לזכרחה בכל מחיר ולהגן עליהם גם אם הם נמצאים מחוץ לגבולותיה. על המדינה לזלות אחריות למרות אחריותו האישית של הנוסע לאבטח את עצמו הביטוח הדרוש לטיולו ולסייע לאתרו או לעזור במצוקה אליה הוא נקלע. האזרחים צריכים להיות רגועים ולדעת שיש מי שעומד מאחוריהם ויגן עליהם במקרה הצורך. כמו כן, יכולות להיות מצוקות אשר אינן קשורות לביטוח הנוסע והן דורשות את התערבות המדינה. למשל, אזרח שיצא מגבולות המדינה והסתפק עם החוק המדינה אליה הגיע במטרה לטיול. על המדינה לעזור להחזירו ארצה ולהוכיח את חפותו במקרה הצורך.
- 20 בנוסף לכך, אילו המדינה תיקח אחריות מלאה רבים מהאזרחים יתנערו מאחריות אישית ובעתיד יפחת אחוז הנוסעים שיאבטחו את עצמם הביטוח
- 25

הדרוש לטיוח בידיעה שהמדינה תפעל לטובתם בכל מקרה. אם אמר, כל אחד
לא ילך אחריות לשם את עלות הסיוע המדינה תפסיד סכומים רבים והגירעון
בעתיד יגדל אף יותר, מה שיעמיד את המדינה בסכנה.
אסיכום, על המדינה יש עלות אחריות אסיוע במקרה הצורך לאזרחים הבוחרים
לצאת מגבולותיה אך מנגד יש על אותם האזרחים לרכוש את הביטוח המתאים 30
לכך. לבעתי, על המדינה לעשות את המאמצים הדרושים אסיוע המתבקש אך
שהנוסע עצמו ישא בעלויות ואם אין באפשרותו אז משפחתו של הנוסע.

חיבור לדוגמה שקיבל ציון נמוך:

- 1 כיום נציג שנה ושנה אנו שומעים ורואים בטלוויזיה על אנשי ישראל שטסים לחוץ לארץ וכך מגיעים למצוקה או שנתקו קשר את משפחותיהם. וכך עז שהמשפחה מלאה שהוא נעדר עבר זמן מה ולא מחזיר להם בצולות אב הם פונים למדינה שתעזור להם לחפש את האנשים שהלכו לעבוד ולכן אנשי שטסיים בשל טיול אב חובה עלהם לעשות בטוחות. אבל מדינת ישראל חייב לעשות מעצבים רבים בכדי להוציא את המטיילים אפילו שהם נמצאים מחוץ לגבולות המדינה אב שיהיה אפשר לעזור להם להחליף בזמן ושבה לא יכך זמן מה, שיהיה אפשר לטפל בהם. לאומת האחריות מוטלת על הכתפיים שלו והוא חייב למחור על עצמו טוב שלא ילך למקומות שאפשר ללכת לעבוד ואב יהיה קשה לאתר אותו ולכן הוא חייב להיות מודע לבה שהוא יוצא מהארץ עם יהיה חייב ממשרד החוץ ממוייל לישראלים הנוסעים לחוץ אב אלהם לרכוש ביטוח מתאים לטיול בחוץ מתחננים בו לטוס, ואחר זב לא יזרם בעייה בבה אב כבר מראש לחשוב פעמיים להם ולמשפחותהם שלא יהיו בעיות ואם הוא עשה את זב חוסך לעצמו ולמשפחתו בבה עולה את הביטח אב מדינת ישראל יזאוג לו ולשלוס אברחיה עם כשהם נמצאים מחוץ לגבולות שלהם, כי אב יהיה אפשר לטפל בהם ולחפשם בכל מקום אב חשוב מאוד לאנשי מתחננים לטוס לחוץ לחשוב פעמיים ולעשות את מה שצרכים לעשות לפני הטיסה שלהם.
- 20 לפי דעתי נראה לי שהיום אנשים אחרים מה כבר יכולו לקרות לי אי אפשר לדעת מה האמת יקרה אב מראש לחשוב לא צריך לדעוג ב- אני ישמור על עצמי ובה יכול לקרות לכל בן אדם לא משנה ובה תמיד קורה לאנשים אב צריך ללמוד ממה שאנו רואים ושומעים לאנשים זב קרה להם ולמדינתם לכה מהם. אבל תמיד תמיד חשוב לדעת מה עושים ברעועים אלו לנקוט באמצעי זיהרות הכל מכל ולחשוב לפני מעשה. ובכך עם עשתה נכון ולפי מה שאמרו לך ועשתה את מה שהייתה חייב לעשות אב המדינה מאחורק תסיוע לך איתור וחילוץ בחוץ. אב יש לך לב טומך אב אף פעם אן תחשוב אחרית לי זב לא יכול לקרות.
- 25

חיבור שנפסל מכיוון שתוכנו אינו מתאים כלל לנושא המטלה:

למרות שכיום אנשים לא חושבים פעמיים העקר לטוס ואז נחשב מה יהיה שם
כבר נחשב מה נעשה דווקא לפני הטויסה חייבים לעשות את כל הביטוחים
האפשריים והאזקנים.
כך שהמדינה תוכל לעזור להם ולא להוצי כרוכות כסיפיים למשפחותיהם.

מטלת כתיבה 5

חיבור לדוגמה שקיבל ציון גבוה:

- 1 מורים הם מהאנשים המשפיעים ביותר על חייו, גם אם לא נכיר בכך. ראשית, הם משפיעים על כל אחד מאתנו עמוקות בזמן שהותנו בבית הספר היוזרותנו, ובנוסף הם מעצבים את עתיד החברה ע"י חינוך הדורות העתידיים ויצוב תודעתם. כדי להשיג את המטרה של חינוך איכותי לתלמידים, עלינו לקחת יוזמה ואישיס צעדים פראקטיביים לסיפור איכות ההוראה.
- 5 אמצעי אחד כזה שהוצע השנים האחרונות הוא הצבתם של קריטריוני שכר חדשים למורים, אשר לוקחים בחשבון את איכות ההוראה של המורה, בנוסף לקריטריונים הקיימים כדוגמת וותק והשכלה.
- אני סבור שהצעה זו הליונית ביותר, וראוי ליישם אותה כדי שתביא לסיפור ניכר באיכות ההוראה.
- 10 ראשית כל, קריטריונים הלוקחים בחשבון את איכות ההוראה, כדוגמת הישגי תלמידים והערכת לזרמים מקצועיים מטעם משרד החינוך, סביר מאוד שיהיו לשינוי בהתנהלות המורים וסיפור ההוראה, שכן הם מצויים מערכת חדשה של מנהל המקצוע, שלא הייתה קיימת בעבר.
- 15 אע"ת יישום ההצעה, מורים יתגמלו על עבודה ומאמצים לסיפור את הישגי התלמידים, וירגישו שינוי אמתי בשכרם בהתאם להישגיהם. שינוי זה יהיה מורים עצמם היו אדישים לתפקודם המקצועי, לסיפור את איכות הוראתם, ולו רק בשביל הסיפור השכר.
- 20 בנוסף על כך, ראוי לציין שמורים אינם סוכנים חופשיים, ושהם כפופים לתכניות המוכתרות ע"י משרד החינוך. יישום קריטריונים מקצועיים יבטיח שמורים יצטרכו להצמד לתכניות הלומדים שתוכננו בקפידה עבור התלמידים, שכן אם ייסטו מחומר זה ירגיש שינוי בהישגי התלמידים בהחיות, וכפועל יוצא גם שינוי בשכרם.
- 25 מקרה המתנגדים להצעה, אע"ת טענה, שקיימה בחשבון של איכות ההוראה

בקביעת השכר של מורים תוביל למצב של חוסר שוויון בין מורים, ותיצור אפליה בין מורים שוי מעמד.

טענה זו, אף שאינה משוללת כל בסיס, אינה מבטלת את יתרונות ההצעה, אלא נהפוך הוא, היא רק מגלישה אותם: אם המצב הנוכחי מורים מסוגים לפי גורמים שלא בשליטתם, כמו גיל והשכלה שהיא תלויה גם באמצעים כספיים, הרי שלאחר יישום ההצעה אמנם לא ישרר שוויון מלא בשכר בין כל המורים, אך יהיה מצב הרבה יותר צודק, מכיוון שמורים ישתכרו בהתאם לקריטריונים שנמצאים בהישג ידם ושיש להם השפעה עליהם. מורה יכול לשפר את עבודתו, בניגוד לגילו אשר קבוע.

אסיכום, אני סבור שההצעה שהוצגה תוביל לשיפור מעמדותי באיכות ההוראה והחינוך של ילדינו, ויש ליישמה אם מטרה זו חשובה בעינינו כחברה.

חיבור לדוגמה שקיבל ציון בינוני:

- 1 מערכת החינוך בישראל הינה אחת המרכזיות בישראל. המסגרתה של זו, אומרים אלפי תלמידים ותלמידות הרחבי הארץ אשר עתידם והשכלתם מושפעים במידה רבה על ידי החינוך הניתן להם בבתי הספר. לפני שנים אחדות עלתה הצעה לקבוע את שכרם של המורים לא רק לפי הוותק שלהם, תפקידם והשכלתם, כפי שנעשה עד אז, אלא גם לפי קריטריונים המודדים את איכות ההוראה שלהם, בנוסף הוצע שמורים יתגמלו על שיפור בהישגי תלמידיהם. מטעמי שינוי זה, אינו יהיו תועלת למערכת החינוך אלא עלול לפגוע בה, ובהמשך אפלט מדו.
- 5 ראשית, תגמול של מורים מסוימים בשונה ממורים אחרים מהווה פגיעה באחת הזכויות הבסיסיות של אזרחים במדינה דמוקרטית - הזכות לשוויון. במידה והצעה זו תתקבל, חלק מהמורים יתגמלו על ידי משרד החינוך ובכך יוזכר פער בין המורים המתגמלים על עשייתיהם לבין אלה שלא. פער שוויוני שכזה בין סלם המורים עלול להיות בעוכריה של מערכת החינוך ולכן לדעתי אין איש הצעה זו.
- 10 שנית, נשאלת השאלה כיצד יהיה ניתן להבדיל את המורים הזכאים לתגמול מבין שאר הסלם? מה יקרה במצב בו הסלם כולו ברמה גבוהה? הרי תגמול של כולם עשוי להיות בעייתי מבחינה כלכלית. יתרה מזאת, ההחלטה על בחירת המורים הראויים הייתה תלויה בעיני המתבונן. מחד, מורה מסוים ואמין כי הוא זכאי לקידום על פי ציוניו הגבוהים של תלמידיו ומאידך, יטען מורה אחר על מניע תגמול בעקבות הערכים החשובים שנטמעים הנ"ל בתלמידיו באמצעות שיעורים יוצאי דופן וההשקעה הרבה של המורה בתלמידיו. הקריטריונים לבחירת המורה רחבים ביותר ועלולים לייצר התנגדויות וחילוקי דעות בקרב סלם ההוראה.
- 15
- 20
- 25 המתנגדים לדעתי יטענו כי קביעת השכר באופן של תגמולי המורים על פי איכות הוראתם תעודד מצויינות בתחום ההוראה, תזרז את המורים להשקיע יותר בעבודתם ותמשק למקצוע אנשים איכותיים. לדידי טענות אלה אינן מבוססות

ואינן מוצדקות. אני מאמינה שתגמולו המורים יביא לתוצאה הפוכה מהמצופה. מורים אשר יחפצו בתגמולו, עלולים להשקיע פחות בחינוך והקניית ידע של ממש והמקום זאת יתמקדו בדברים שאינם תורמים לתלמידים, כגון הכנת התלמידים ספציפית למבחנים. מכיוון שחלק עצום בחינוך היולדים שייך למוסדות החינוך, אין לנו לאפשר צעד עלול לפגוע בהם. 30

אסיכום, אני מאמינה שמערכת החינוך הינה חיונית ביותר ליולדים. תפקידה לחנך ולהקנות להם ערכים באופן הטוב ביותר ותגמול המורים עלול לפגוע בתהליך החינוך והקניית הידע. יתר על כן, תגמול מורים באמצעים עלול ליצור פער כלכלי בין המורים ואף עלול להעלות חילוקי דעות הנלגז לאופן בו בוחרים את המורה שיש לתגמול. לאור כל אלה, אינני תומכת בטענה שיש לשנות את שיטת השכר המקובלת כיום ולתגמול מורים על פי איכות ההוראה שלהם. 35

חיבור לדוגמה שקיבל ציון נמוך:

- 1 ההצעה לקבוע את שכר המורים לפי הנתק שלהם, תפקידם, השכלתם ולפי שיעור הרווח של הנהלת בית הספר, ובנוסף לכך יתגמלו היא הצעה הזיונית ונכונה, מכיוון שכל מורה שנקיץ ונותן מעצמו מניע או הערכה והעלה במשכורת. לפי דעתי אם ההצעה תתקבל, מורה המורים ייחסו לכך חשיבות רבה יותר ויתרמו מעצמם יותר ממה שתרומו עד לפני ההצעה שהועלתה. 5
- המתנגדים לטענתי יטענו שכל מורה ומורה מניע שכר שווה ואין הפלייה בין המורים, בנוסף לכך ישנם מורים באי ותק, רציניים, אך לפי ההנהלה הם אינם רשאים לתגמול ולהעלות שכר. יתרה מכך, ישנם מורים שלא תמיד אחראים לתוצאות תלמידיהם ואין זה מניע על כך שאינם זכאים לתגמול והערכה. 10
- באחריותי ייחס לטענת המתנגדים, ישנם דברים נכונים. ההצעה תהיה הפלייה בין המורים מהחינת הנתק שלהם, מורה בעל ותק יתגמלו בניגוד למורה בשנותיו הראשונות.
- מצד שני, ההצעה תגרום למורים לרצות לאאוף להגיע רחוק יותר ולהצליח יותר בעבודתם כדי לקבל העלה בשכר ותגמול. 15
- עבודתם של המורים תהיה רצינית יותר, מוקצת והעלת חשיבות רבה יותר. כל מורה שיתן יותר מעצמו ירגיש שלם מקבל החברה.
- אם כן, ההצעה כן תביא את איכות ההוראה ואת רצינותם של המורים בעקבות העלה בשכר. דבר זה יגרום לעתיד טוב יותר.